

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Tultermelés és éhinség.

A folyó évben Budapesten megtartott nemzetközi gazdakongresszuson egy évtizedek óta uralkodó s a világgazdaságra lidércnyomásként nehezedeo hamis jelszó semmisült meg, a tultermelés teoriájának megdöntésével.

S mintha a véletlen is e kongresszus segélyére sietett volna, a magyar földművelésügyi miniszter által kiadott s a folyó évi buza- és rozstermesre vonatkozó világ-statiszka is 35-55 millió mmázsa hiánylatot tüntet fel. Nemcsak teoretikus vitákban dől meg tehát a tultermelés jelszava, de megdöntik azt a statisztikai adatok is.

E két körülmény szerencsés találkozásának eredménye a jelenlegi 8 frtos buzaár. Sajnos, hogy ezen áremelkedést már a magyar gazda nem élvezi, mert terményén már rég tuladott. Bizony, ha a tultermelés teoriájával régebben szakítottunk volna és ha megbízható terméstudósításokkal rendelkezünk, s ha a terméstudósítások hitelét a börze által kolportált czélzatos álhírek alá nem ásnák, úgy az áremelkedésnek már a nyár folyamán, — a mikor annak a gazda hasznát vehette volna, — kellett volna megnyilatkoznia.

Nem kell hozzá nagy jós tehetség, hogy a tavaszra még magasabb buzaárakat helyezzünk kilátásba. A határidőüzlet spekuláció ugyan mindent elkövet az áremelkedés megállítására és ennek tudható be, hogy a tavaszi határidőüzletkötések ártételei alacsonyabbak a jelenlegi effektív árfolyamnál. Ez azonban az áremelkedést egyáltalán nem foghatja

megakadályozni, mert a nemzetközi piacok legnagyobb konkurrensai nemcsak hogy kénytelenek teljesen elmaradni a versenyből, mint például a kifogyhatlan exportképességűnek híresztelt Argentína; sőt a tultermelés teoriájának nagyobb dicsőségére a két legjelentékenyebb buzaexportáló államban Kelet-Indiában és Ausztráliában éhinség fenyeget.

E jelenségek nemzetgazdasági szempontból igen jelentékenyek s különösen reánk nézve nagyon tanulságosak. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy épp azokban az államokban lép fel az éhinség, amelyek gabona-exportáló államok és már egyetlenegy rossz termés helyi, sőt az egész államra kiterjedő éhinséget idézhet elő.

Előfordult ez már Magyarországon is, de eklatáns példa erre az Oroszországban 1892. évben beállott és a folyó évben Indiában és Ausztráliában mutakozó éhinség.

Ezen éhinségek csak egy év rossz termésére vihetők vissza. Mi volna akkor, ha ezen rossztermések egymást követőleg ismétlődnének? Bizony, a legnagyobb veszedelemnek néznék eleje. És bármily hihetetlennek is látszik az első pillanatra az, hogy egy kiviteli államot, amely tehát szükségleténél többet termel, éhinség fenyegetsen, mégis igen könnyen megmagyarázható. A kiviteli államok ugyanis raktárkészletekkel nem rendelkeznek és így a beálló esetleges hiányt nincs miből fedezni. A hiány növeléséhez hozzájárul a megbízhatatlan termés-statisztika, mely egyáltalán nem, vagy csak elkésve hozza nyilvánosságra, hogy a termés és szükséglet közötti viszonyban hiánylat állott

be; akkor, amidőn már az időközben nagy arányokban megindult kivitel erősen megnöveli e hiánylatot, mint ez Oroszországban történt, hol a kiviteli tilalom 1892-ben jócskán megkésétt.

A beviteli államot legkevésbé fenyegeti az éhinség, mert ha az egyik helyről nem, úgy a másik helyről fedezi szükségletét, ha nem 6—7 frton, úgy 10—11 frton. Egy szóval a beviteli államnak van honnan és van miből fedeznie szükségletét; míg a kiviteli államnak az esetleg beálló hiánylatot ha volna is honnan, nincs miből fedeznie; mert a nép bevételi forrását a kiviteli többletből származó jövedelem képezi.

Az az egyoldalú irányzat tehát, amely Európa minden államát arra készíti, hogy mezőgazdaságát következetesen elhanyagolja, egy óriási veszedelmet rejt magában, a mennyiben ha a jelenlegi irányban tovább haladunk, úgy kétségtelenül be fog állani az az időpont, a midőn egy rossz világtermés esetén, mint a folyó évi, egész Európát éhinség fogja fenyegetni.

A mezőgazdaság érdekeinek következetes elhanyagolása és a gabona-árdepresszió Európát mindinkább a tengerentuli államok termelésére utalja; a helyett, hogy fokozódó szükségletét saját mezőgazdasági termelése intenzívebbé tételével igyekeznék fedezni. És éppen ez a veszedelem, és éppen ez az a körülmény, a mely az európai vámunió kérdését is teljesen illuzóriussá teszi.

Már a jelen viszonyok között is Európa a tengerentulról évenként 30—40 millió mmázsa gabonát igényel, hogy kenyérszükségletét fedezni bírja.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körut sarok.

Ajánlunk:

ŐSZI VETÉSRE

legkitünőbb minőségű luczernát, lóherét, biborherét, őszi-borsót, téli-bükkönyt, homok-bükkönyt, Szent-János-rozsot, káposzta-repczét.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 20 oldal.

Európa tehát teljesen ki van szolgáltatva a tengerentulnak. A tengerentuli államok vámuniója az esetleg létesülő európai vámuniót akkor bontaná és döntené meg, a mikor neki tetszik; mert ipari cikkekben lehet szükségét szenvedni, de kenyérben nem.

Két irányban fenyegeti tehát Európa államait az éhínség veszedelme; az egyik természetes, — a mely egy általános rossz világtermés esetén áll be, — a másik mesterséges, a midőn a tengerentuli államok közös megállapodással a kenyérgabona Európába való szállítását beszüntetik.

Mindkét esetben éhínség fenyeget, mert teljesen ki vagyunk szolgáltatva a tengerentulnak s mindkét eset a jelen közgazdasági politika eredménye lesz.

Ha tehát tönkre megy mezőgazdaságunk s ha a mezőgazdasági cikkekben beálló szükségleteket a tengerentul fedezni nem lesz képes, vagy bármely okból nem lesz hajlandó, akkor hiába hivatkozunk majd a papiros-buzaár kiegyenlítő hatására, a mely még csak papirost sem ér, mert a papiros-buzával tudvalevőleg jóllakni nem lehet.

Reánk nézve e jelenségekből a tanulság az, hogy az az irányzat, a mely Ausztria-Magyarországból egy nagy kereskedelmi államot óhajt létesíteni — anélkül, hogy a monarchia ehhez szükséges természeti kellékekkel rendelkezne, mind nagyobb kudarcot vall, de egyttal mind nagyobb veszedelmet is rejt magában.

Ausztria-Magyarország, de különösen Magyarország épp kontinentális fekvésénél s kitünő buzatalajánál fogva Európa éléskamrájának van predesztinálva, mely szerepnek teljesítésében ha megakadályoz-

tatik, ez veszedelmet jelent az országra és veszedelmet magára Európára nézve is.

A jelen év tanulságai, a sutba dobott tultermelés, a fenyegető éhínség határozottan megerősítették az agrár mozgalmakat, emelték azoknak súlyát és jelentőségét és nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy Európa mezőgazdasági politikájára nézve a jelen év tanulságai elhatározó befolyást fognak gyakorolni s a világkereskedelmi pozíció erőszakolása helyett magunk is a nemzeti munka, nemzeti termelés védelmének a politikájára fogunk visszatérni.

R. Gy.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az árpatermelésről.

✂ Kalászosaink között az árpa az, melynek termelése adott viszonyok között leginkább jövedelmező s így méltán fordul érdeklődésünk azon tényezőkre felé, melyek ezt befolyásolják. Természetesen sörárpáról van szó, nem pedig az alacsony áron értékesíthető takarmányárpáról, mely legfeljebb az adott nagy mennyiséggel hálálhatja meg a ráfordított gondot és fáradságot. Sajnos, hogy viszonyaink nem mindig engedik meg azt, hogy kiváló minőségű és sörgyártásra alkalmas árpát termeljünk; ugyszólván újjainkon elszámálhatjuk azon megyéinket, melyek a sörárpa igényeinek megfelelő klímával és talajjal bírnak, mindazonáltal aránylag még ehhez képest is csekély az a mennyiség, a mit e speciálisan árpatermő megyék produkálnak. Ezen a téren tehát még lehet előre mozogni, terjeszkedni s oda fejleszteni az árpatermelést, hogy a külföldi vásárlókat jobban le tudjuk kötni. Magam is ismerek egy ily külföldi nagy sörgyárost, ki évtizedek óta ellátogat hozzánk és szük-

ségletét nálunk Magyarországon szerzi be direkt minden közvetítés nélkül, de csak akkor, ha hallja, hogy jó árpatermésünk van. Ezt kell tehát tőlünk telhetőleg állandósítanunk s a művelés intenzivitása, valamint a vidék és talajviszonyoknak leginkább megfelelő vetőmag tapintatos megválasztása által biztosítanunk. Az időjárás ugyan még mindig Damokles kardjaként fog függni akkor is felettünk, de hisz éppen úgy, mint a háborn neveli a katonákat úgy a gazdát is edzi és leleményessé teszi a harcz, melyet az elemekkel kell vívnia. Az az idő már elmúlt, mikor a gazda feltétlenül az időjárás kénye kedvétől függött; most már tudjuk jobban konzerválni a téli nedvességet s így dacozunk a rekkenő nyári napok szárazságával, okkal móddal a felesleges csapadékkal szemben is alkothatunk némi védelmi rendszert.

A talaj fizikai és kémiai tulajdonain is tudunk uralkodni s a növényi tápszert ugyszólván homeopatikus adagokban alkalmazhatjuk a műtrágyák után, egy, avagy több év termés eredményének emelésére.

Köztudomásu dolog, hogy a már kaszára váró árpa igen kényes az esővel szemben, sőt ha már félkeresztben is áll, értékéből egy-két eső sokat levon. Ismerek egy előkelő nagy uradalmat, hol a félkeresztben álló gyönyörű fehér árpát ponyvakkal vonták be; hogy azután az értékétöbbletben, szemben az ázott árpával meg e térült az a tőke, a mit ponyvákba fektettek be, arról nincsenek adataim.

Magkereskedőink jegyzékében hosszú sorozatát találjuk a jobbnál jobb árpafajtáknak, mindazonáltal kevés gazda veszi magának azt a fáradságot, hogy kicsiben egy-két kísérletet végezze, vajjon talajviszonyainak tulajdonképpen melyik árpa faj is felel meg legjobban*. A vetéscseregőbe való helyes beillesztésénél már több következetességet látunk, a mennyiben többnyire kapás növény után szokták vetni s így jól megporhanyított gyommentes talajba kerül.

* E tekintetben az országos növénytermelési kísérleti állomás fejt ki nagy tevékenységet a gazdák közreműködésével, melynek eredményeképpen a Hanna árpa terjed el a sörárpatermő vidékekre. R.

TÁRCZA.

A szent kutnál.

Irta: Móra István.

Abba a dülő négyszögletbe, melyet gondolatban Szabadszállás, Félegyháza, Halas, Szeged karikái közé húzok a mappán, alig esik egyéb valamire való község, pedig ez a terület föltesz olyik görbe vármegyével.

Félszáz esztendővel ezelőtt Zsiványországnak nevezhettem volna bátran ezt a rengeteg területet, ember-elbujtató, nyombefedő, zsandárijesztő birodalomnak. Ma is van ott még vad, sivány, sikkártermő, uttalan, kuttalan, éhenhagyó tájék sok.

De évről-évre fogy. És a hogyan kisebbszik a szélbirta terület, a hogy beleékelődik az uratlan határokba az indzellér-karó, a hogy szaporodnak a békességes tanyák, — megint: a hogy apad a gulya, a hogy kisebb-kisebb cserény kell a bürgefalkának, a szerint megy veszendőbe a rossz hírű, lopos pásztor-nemzet.

A kinek az apja Rádaynál veszett, az öregapja siralomházat ért, ma kiscsuda, feles szántó, árendás, avagy senkinek se vétő, hálni földel alá járó pásztor-ember, a ki ahhoz képest fizeti a lakóbért a felesége, gyereke után, a hogy maga is a fizetséget kapja. Zsandárnak, fináncznak, egyéb urnak: köszön, — és gyalog jár.

Hogy csak egy példával éljek: az én öregapámnak az apja még város gulyása volt, az öregapám mellette bojtár. Akkor föl-osztották a ferencszállási pusztát jó három-harmadrészt szántónak, kinek mi jutott, úgy szakajtották ki a jószágát a baromrul, az hagyta gulyán, az olyan élehetetlen, a ki mindjárt az osztáskor eladta a kompetenciáját, — szóval a legelő kicsi lett arra, hogy a barom nevedjen, a barom kevés lett arra, hogy a gulyás megéljen (ugy, a hogy: addég) — az öregapám más kereset után nézett: lett belőle részes-ember, utóbb uri-kapás, hála Istennek.

Amit nem dicsekedés-képpen irok meg, hanem tőle tudom annak a félegyházi szentkutnak az első történetét, a mely kutról írni szándékosok.

Ez a Szent-kut ma vasuti állomás Félegyháza és Péteri közt. Oda még messze van egy kicsit, de a jövő esztendőn már közelebb lesz, mert utat csinálnak hozzá, megvett, kisajátított utat. A legközelebb való község hozzá gyalog sorral két órajárás. De harmadnapi járásról is eljönnek oda az emberek, énekelve, csapatokban.

Azt éneklük:

„Ferencszállási pusztában

— Oh, Mária,

Találtatott a Szentkutban

— Krisztus anyja . . .“

Volt olyan pünkösödünk, kisasszony- napunk, hogy huszonötzren zsbongtak a Szentkut körül.

De hadd kezdem elül. A rege úgy szól:

— Nem volt azon a napijárás pusztán kut sehoh. Hanem ott voltak a tólak, az erek: a Dongér, a Kóvágóér, arra járt inni a barom. Egyszer csak, (Endre Mihály volt a bíró) — olyan bolond száraz telünk volt, hogy teljes tavaszig se szorított be a tél: nem volt hó. Az erek tele voltak az őszi esőtől, fagyon bevertük a jeget, úgy itattunk. A bolond télre rájött a még bolondabb tavasz, meleg, napos, esőtelen. Az őszi luesok, a tavaszi meleg úgy kinevelte a füvet, hogy Szent-György napjára nem a fűrj, de a vadkácsa is elbujhatott benne, ereken, zombókon a szárcsa is. Danoltunk fiam, (mesélte az öregapám) — allelujáztunk, úgy tejtelt a jószág, hogy nem volt elegendő edényünk a tejnek. Husvétra minden nagyja jószág elhányta az avassát, olyan volt a szőre, mint a simított tülök.

Hanem május elején megsokaltuk a jó időt. Azzal köszöntünk egymásnak más-másféle pásztoremberek:

— Csak nem akar eső lenni . . .

— Nem ám. Pedig nézzétek, ahun elharapja a fű hegyit a jószág: beszárad a vége.

— Be ám, a székje meg nem tud kiemberedni.

Pünkösöd után úgy megfogyatkozott fűvünk, vizünk, hogy leszorultunk a tőcsögökra, zombókra. Mink, bojtárok nem bántuk, mer' ott egy füst alatt evett is, ivott

Az óhajtott vajjon a tengeri tábla, mely jó trágya nyiben trágyázva a eselődés másik és les alatt.

A sorköz ritkítás magasságotve. A ritkítás azután hagyva kézikapát

189 fenti tábla kis rész arra elég hogy mé vésbé ta

189 lanul ma holdat, meg, m pálya; a sonlóképp területet dos bem tábla. M fagyok tengeri t ősi szá zés alá.

A rületből dat jelö liternyi val az e hanyóra

A látszattal tett terület után is

is a baro kodott:

de könn mulva ne rovást fa

Oly majd les az ég alj az eső.

mindég. hogy seb És kiapa maradt a is úgy te reggel, h bömbölve

A b összetartá rugkapál vizet. M szarvuk állat vala

A g dott. Pró sebb „hic Ugy volt egész bar kitartásra

Egy mintha n volna, ol szott me monda a

Az elmúlt év folyamán arra nézve óhajtottam tájékozást szerezni magamnak, vajjon a kézzel avagy fogatos erővel mivelt tengeri után diszlik-e szebben a sörárpa. A tábla, melyet kísérlet czéljával kiszemeltem, jó trágyaerőben levő homokos föld, a menyében 1894. őszén lett tengeri alá megtrágyázva istállótrágyával s az egyik részen a cselédség konvencziós tengerije, míg a másik és nagyobb részében uradalmi művelés alatt levő tengeri volt.

A fogatos művelés annyiból állott, hogy a sorközök lókapával lettek bekapálva; a ritkítás után, mikor elérte a tengeri a kellő magasságot, töltögető ekével fel lett töltögetve. A kézi művelésnél az első kapálás a ritkítással egyidejűleg volt alkalmazva s azután 16—18 hüvelyknyi távolban meghagyva egy-egy növényt, fel lett töltögetve kézikapával.

1895. őszén a korán beálló fagyok a fenti táblának adandó őszi mély szántását kis részben meghiusították, mindazonáltal arra elegendő terület maradt szántatlanul, hogy megejtendő kísérletemet egy nem kevésbé tanulságos kísérlettel megtoldjam.

1896. tavaszán a múlt ősszel szántatlanul maradt területtől kijelöltem 2 magyar holdat, melyek egyike tavasszal szántatott meg, míg a másik erősen meg lett extirpálva; az ősszel megszántott területtől hasonlóképpen kijelöltem egy magyar holdnyi területet. Egyebekben pedig egyforma gondos bemuukálásban részesült az egész árpa tábla. Megjegyzem, hogy a beállott őszi fagyok folytán fogatos erővel beművelt tengeri tartólójának egy része maradt ki az őszi szántásból s ez vonatott kísérletezés alá.

A kézi és fogatos erővel beművelt területből hasonlóképpen egy-egy magyar holdat jelöltem ki, s azután holdankint 85 liternyi Gold-Melon vetőmag felhasználásával az egész tábla területe egyformán porhanyóra lett bedolgozva.

A kelés stádiumában leghamarább látszottak a sorok a tavaszi szántásba vetett területen. Jó ideig még a bokrosodás után is üdőbbnek látszott ezen részlet,

egészen addig, míg május hó második felében beállott a szárazság. Ezen időtől kezdve szemmel láthatólag, mintegy éles vonalat képezve elűtött a tavaszi szántás és extirpálásba vetett árpa a többtől. A fogatos és kéziművelésű tengeri után vetett részek között egyelőre szemmel látható különbség nem mutatkozott.

Aratás alkalmával volt rá gondom, hogy a kijelölt parcellákról a termés külön takarítottassék le s az eredményt az alábbiakban közlöm:

	kereszt	hl.
I. sz. parcella: fogatos erővel művelt teng. után	15:38	12:94
II. sz. parcella: kézi erővel művelt teng. után	16:—	15:20

Az I. számúnál egy kereszt a 22 kéve adott 90 liter szemet, a II. számú parcellán keresztenkint 95 liter szem termett. A kéziművelésű tengeri után termett árpának terméstebblete 1 hl. 26 liter.

Bár gyanítottam, hogy az eredmény a kézzel kapált tengeri után nagyobb lesz, ily nagy különbségre azonban még sem voltam elkészülve, s ezt annak tulajdonítom, hogy a konvencziós tengeri lelkiismeretes szorgalommal volt bedolgozva s így a kézikapával eszközölt porhanyítás sokkal tökéletesebb volt, mint a fogatos erővel végzett kapálás.

A kísérlet második részének eredménye a következő:

	kereszt	hl.
Őszi szántásba vetett árpa	15:38	12:94
Tavaszi szántásba	13:20	11:22
Extirpálva	14:40	12:38

Látjuk tehát, hogy az őszi mélyszántás terméseredménye foglalja el az első helyet, azután következik a tavasszal megextirpált terület, míg a tavaszi szántásba vetett árpa ugy mennyiség, de minőségre nézve is messze elmaradt a két előbbtől, amennyiben míg az őszi mélyszántásban termett 70 kgrammot nyomott hektoliterenként, addig az utóbbi csak 68 kgrammos volt.

Vimmer Lajos.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Foszforsavas mész nyújtása állatoknak.

(Felelet a 323-ik kérdésre.)

Habár egynémely vegyi-ipar terménygyárnak nagyhangu, a takarmányesontliszt sokoldalú hasznosságát magasztaló hirdetését szöszörint venni nem tanácsos is, kétségtelen mindenek előtt az, hogy a foszforsavas mész, ha arzenikumot és klórt nem tartalmaz, nagy adagokban nyújtva se veszedelmes, sőt amennyiben a szervezet által fel nem használt főlöleg az ürülékekben a trágyába kerül, a növényzetre is hasznos. Az, hogy az állati szervezetben a foszforsavas mész kitünő szolgálatot tesz, minden kétségen felül áll.

A szervezet ugyanis csontjainak felépítésére és szilárd állapotban való további fentartására elegendő mennyiségű ily meszt szükségel s ezt természetesen a takarmányokból kapja, amelyekben azonban ritkán foglaltatik az a mennyiség, amelyre szükség van.

De foszforsavas mészre különös nagy szüksége van a magzatát felépítő vemhes állatnak és a tejelőnek is, mert a szervezetből a vehem felépítéséhez és illetőleg a tejbe, sok elvonatik; szüksége van foszforsavra az idegnek, izmoknak is, baj tehát, ha a takarmányban kellő mennyiség nem foglaltatik.

Nincs meg a kellő, mennyiség különösen a nem természetes takarmányfélékben, névszerint pl. a moslékban, répaszeletben, sörtörkölyben stb., de gyakran nincs meg a kellő mennyiség a természetes takarmányokban sem, ha pl. azok kiélt, rossz talajról kerülő hitványabb minőségűek.

Az ilyen foszforsavas mészben szegény takarmányokon élő állatoknál aztán különösen jászórágás és nyalakodási vágy, lágyesontuság és esontfellyágulás mutatkozik, oly bajok tehát, a melyek nemcsak rendkívül kellemetlenek valamely tenyészetben, hanem károsak is, sőt úgy látszik, hogy az

is a barom, hanem az édes apám káromkodott:

— A napotokat, de könnyen pikulátok, de könnyen heverték. Tudom egy hónap mulva nem győzitek a dögbört hordani, a rovást faragni.

Olyan felhők jártak, tudjátok, hogy majd leszakadtak. Zengett, villámlott körül az ég alja, de csak nem tudott megeredni az eső. Száraz lilaszinben kelt föl a nap mindég. Ugy megsikkadt, kiélesedett a fű, hogy sebes lett a jószágoknak a szája tőle. És kiapadt minden eleven víz. Ami megmaradt az erek gödreiben, sulymosaiban, az is úgy tele volt mindenféle, istenverte féreggel, hogy meg nem itta a jószág, riogva, bömbölve futamlott meg tőle.

A bikákat, nem volt erőhatalom, aki összetartsa; kivágtak egyenkint s bugva, rugkapálva kerestek jobb helyet, kerestek vizet. Messzünnen hallatszott sokszor a szarvuk csattogása, ha két-két ilyen veszett állat valahol összetalálkozott.

A gyepek meghasadozott, úgy kiaszalódott. Próbáltunk kutakat ásni. A legzsengőbb „hideg-lapason” se akadtunk forrásra. Ugy voltunk már, hogy áthajtjuk mind az egész barmot Tuladunára harmadából való kitartásra.

Egyszer, egy száraz förmeteges este, mintha mind a hat elsőző bika összefogott volna, olyan bugás, bömbölés, bögés hallatszott messzünnen, napáldozat felül. Azt mondta az édes apánk:

— Gyerekek, ott együtt van minden szökött bikánk. Eredjete, hátha meg bírjátok téríteni.

Csak hogy arra a furesa, forgószélforma bömbölésre nemcsak mi indultunk meg, hanem az egész barom mind. A göblyök, a heverők, a tehenek, a nevendékek, mind. Némely fele hamarabb odaért minálunk.

Olyan forma hely az ott, a hol a bikák tülekedtek, mint a kulesnak a feje. Körül mély lapály, benne magos, homokos part. Es annak a partos, száraz, árvalányhajas, sivány területnek a kelet felül való oldalából azon friss, eleven víz csörgedezett ki. A fölött bugtak a kóbor bikák, arra indult meg az elesigázott barom, arra: a vízszagra.

Én nem tudom, gyermekeim: hogy fakadt; azt tudom, hogy vékonyka víz volt az, mikor kezdődött, csak mintha esapon eredne, hanem aztán kiástuk a kerületjét, mélyre se kellett vele mennünk, hanem annak a kutnak a fenekét nem érte többet semmiféle szárazság.

Miközttünk pedig, falkától falkához, eserénytől eserényig szaladt a hír, hogy a szomjas bika belevágta a szarvát a földbe s isten esudájából forrás fakadt onnét. Aztán oszt sokan jártak a kut esudájára. Hire szaladt annak is, hogy ki és ki nem, a boldogságos szüzet látta benne, kétfelül két égő gyertyával, de én nem tudom. Én is elmentem nézésire, este, éjszaka évadján, sokszor, de nem láttam, fiaim, semmi esudát. Csak

békát, fiaim, csak, de azért dicsértessék, a ki azt a vizet fakajtottta.

Eddig a pásztor-mese.

Az aztán már nem történet, hogy előbb a környék, úgy magának a városnak, majd a szomszéd helyeknek a népe elkezdett esodájára járni a kutnak és kezdték nevezni Szent-Kutnak. Sánták, sebesek, mindenféle bajosok mosódtak vízében és hordták messze földre orvosságul. Pünkösöd másnapján, Kisasszonykor, Mária nevenapján százával, ezenként énekelték a kut körül az ismeretlen kelésű melódiát:

„Ferenczszállási pusztában,

Oh Mária . . .”

És a többi.

Maga az egyházi hatóság volt az első, a ki a „szent-babonát” meggátolni igyekvék. Maga a váci püspök is kárhoztatta, tilalmazta a Szent-Kuthoz való járást. A város birája meg, hogy az egyházi tilalomnak radikális foganatot szerezzen: betömette a kutat.

Hanem a bőséges, erős forrás átverte a földet, keresztüliszivárgott a belétemetett föld szélein, kicsordult és buzgott tovább. Ehhez járult, hogy a forrás betömését elrendelő bíró (anyagi gondok miatt, szegény) megháborodott.

S ha addig százan jöttek esudájára a kutnak, most jöttek ezren, ha hittek erejében ezren, ezután hittek tízezren. Egyházi és világi hatóság azt mondta: a ti hitetek, a ti babonátok erősebb, mint az én hatalmam,

elvetésekben is szerep jut az ilyen ásványi részekben szegény takarmánynak, miből önként foly, hogy ha a takarmányból hiányzó foszforsavas mézmenyiséget mesterségesen, külön nyújtjuk állatainknak kétségen kívül okszerűen és észszerűen cselekszünk, mert vagy a bajok megelőzésére dolgozunk, vagy a kész baj gyógyítására tesszük meg a kellő intézkedést.

Ezekből érthető, hogy a foszforsavas meszet nemcsak gyógy- és óvszernek kell tekintetnünk a mondott bajok ellen, hanem valóságos takarmánynak, vagyis tápszernek is.

Ezen több irányú előnyös hatása és szükségessége a foszforsavas mézmennek csak újabb időben lett ismeretessé, alkalmazása azonban igen régi keltű, különösen baromfi tenyésztésben, a hol a tojások lágyhéjúsága ellen adják.

A kérdéstevő manapság, mikor a takarmányesontliszt már jóval olcsóbb mint volt ezelőtt, bármely állatának nagy adagokban nyújthatja azt, a mennyiben pl. méter-mázsája Bécsben (Carl Brockmann II/1 Kaiser Jósef-strasse 27.) 9 frt.

Az adagok a következők: Hízó állatoknak, ha moslékon vagy répaszeleten élnek, naponta 200 gramm. Lovaknak, tejelő és vemhes teheneknek, hasas koczáknak — ha szabályos takarmányon élnek — 100 gramm. Csikóknak, borjúknak, sertéseknek 50 gramm. Baromfiaknak darabonként 20—50 gramm.

Ezek a nagy adagok $s \frac{1}{2}$ vagy $\frac{1}{3}$ -ad részük képezik a kis adagokat.

Takarmányesontlisztet egyébiránt a „Hungária“ műtrágyagyár is Budapesten szállít. Kezemen levő árjegyzéke szerint 75 kiló 16 frt; 50 kiló 12 frt; 10 kiló 4 frt és 5 kiló 2 frt, tehát jóval drágább, mint a bécsi. Hogy miért, nem tudom. Nem lehetetlen, hogy most ezen gyár terménye is olcsóbb. Δ

Két minutás ló.

Az 1609 méternyi angol mértföldet ügetve vagy poroszkálva bejárta már egy némely amerikai ló 2 percz és néhány másodpercz alatt, sőt az Alix nevű kanca

— elvégre senkinek sem ártotok az istendi-esérettel. S kihatottak, fával beültettek a a kut körül egy tiz, tizenkét lánczos területet, a zarándoklók enyhére.

Sok évtizedje annak, azok a fák óriásokká nőttek, kivált a szil, meg a köris. A bucsusok filléreiből kápolna épült, a kut fölé ékes, oszlopos fődél, bele szívárvány, s a kápolna megett: iskola. A pusztát felosztották régen, bogárhátú kis tanyákban földettrud, iparkodó nép lakik, csak a leg-öregje tud még estenden a régiokról beszélni, az ezerével való csordákról, a kivert bikákról, a kihalt, elzüllött, elparasztodott pásztorhadakról...

Most, Kisasszonynapján kint voltam a Szent-Kutnál egy-két pesti vendéggel. Hűvös, kellemetlen idő volt; nem volt több két-háromezer bucsusnál. Hanem messzün-nen valók: Halasról, Jankovácziól, Szent-Mártonból, Szegedéből.

Egyikünk, anélkül is fahitű, kemény ember, nem állta meg szó nélkül:

— Iszonyu! A tizenkilencedik század végén: ekkora butaság... A kuton tul van egy kőmedeneze, abban mosakszanak a bajosok, sebesek, nyavalyások. Térdeikből kiserked a vér, mire a medenezét térden körüljárják.

— Botrány, — mondta imént említett emberem.

2.03 $\frac{1}{4}$ idővel az ügetők között, Róbert J. nevű herélt pedig 2.01 $\frac{1}{2}$ idővel a poroszkák között világrekordot teremtett, de maguk az amerikaiak se voltak elkészűve arra, hogy ez utóbbi hallatlan rekordot valamely ló egy-hamar leveri. A dolog azonban megeseett.

Mint az amerikai lapokban olvassuk, folyó évi szeptember hó 10 én New-Yorkban John R. Gentry nevű poroszkáló csődör az angol mértföldet 2.01 $\frac{1}{2}$ percz alatt futotta be s erre szeptember hó 24-ikén avval duplá-zott rá, hogy ugyanazon távolságot 2.00 $\frac{1}{2}$ percz alatt poroszkálta be.

A poroszkálók világrekordja tehát e pillanatban a 2 perczet lehető legnagyobb mértékben megközelíti és egyszersmind az ügetők világrekordját is (2.03 $\frac{1}{4}$) felülmulja. Valóban, egyetlen lépés még, és a 2 perczes ló előttünk áll.

Amerikai szaklapok kifejezést is adnak abbéli nézetüknek, hogy ha a verseny alkal-mával minden kritikán aluli, szeles és esős idő nem lett volna, a 2 perczes ló már is előttünk állana. Mert csak az időjárásnak tulajdonítják, hogy John R. Gentry a má-sodpercznek amaz elenyésző csekély törtjét is le nem dolgozta.

A dolgok ilyen állásban már egy pil-lanatig se lehetünk kétségben aziránt, hogy a ló gyorsasága az említett két mozgás nembem még tovább is fokozható s hogy a „két minutás ló“ immár nem tartozik a jám-bor óhajtások birodalmába. Evvel szemben igazán csodálni lehet, hogy az angol telivér-nél a sikverseny terén a sebességet számba-vehetően fokozni 120 év alatt nem sikerült, de ezt annak kell tulajdonitanunk, hogy a lovak nem idő ellen és nem rekordért fut-nak s nem is erre idomittatnak, hanem csak futási képességük lehető teljes kifejtésére és egymás pusztá legyőzésére, a mi pedig nem mindegy.

Az egyébiránt bizonyos, hogy azt a sebességet, a melyet pl. az éppen szóba hoz-zott John R. Gentry kifejtett a gyakorlati élet közönséges viszonyai között a lóban felhasználni nem lehet, valamint, hogy az a gyorsaság is, melyet egy-egy sebesebb sik-versenyelő produkál, rendszerint csak a versenyen használható. Am a törekvés mi-

Az odaváló tanító, hogy látta ingerült-ségünket, behívott:

— Gyertek, beszéljünk odabent.

Bent is maradtunk azontul egész ebéd-utánig. A kápolna előtt minden negyedórá-ban harangoztak, olyankor egy-egy község bucsus serege hazafelé indult. Három-négy óra közt aztán kimentünk szétnézni. Akkor már kevesen voltak, csak olyan magános lézengők. Itt egy valamely fának borulva, ott egy a stációs oszlopnak dülve, vagy a kápolna küszöbén.

Soká elnéztünk egy sárga selyemszok-nyás, igazi módosan öltözött asszonyt, aki a nagy feszületet kerülgette térden, valami leirhatatlan, valami kibeszélhetetlen volt az arca kifejezése.

— Gyerünk innen, — mondták a ven-dégeim.

En meg lehetőleg közelibe férköztem, de háttal neki, mintha most gyönyörködne elöször abban a stációs képben, amelyik a szent Veronika esetét ábrázolja.

Es hallottam annak az asszonynak az imádságát:

— Edes Jézusom, szerelmes jó Istenem, gyógyítsd meg, gyógyítsd meg azt az én egyetlen nyomorult gyermekemet...

Aztán, hazafelé az uton, elbeszéltem az embereimnek, aztán nagyon sokáig hallgat-tunk mindnyájan, hatása, hatalma alatt annak, a minék a neve: hit...

nél sebesebb lovak, névszerint tenyészállatok előállítására és illetőleg minél szebb rekor-dok elérésére okvetlenül indokolt, különösen ha a sebeség mellett a kitartási képesség is komoly figyelemre méltattatik és szigo-ruan nem különben bíraltatik.

A sikversenyek terén ez már az arány-lag rövid distancziák miatt se méltatható kellő figyelemre, mivel a ezél különben is csak az, hogy a ló hamarabb érjen, már akár egy hosszal, akár félfejjel a célpont-hoz és pedig pl. 950 méteren akár 56 má-sodpercz, akár 1 percz és 15 másodpercz alatt. Az ügető és poroszkáló verseny kö-zönségesen nem egy, hanem több futamból áll s pl. John R. Gentry is 3 futam közül a 2-ikban érte el a mondott rekordot, egy 5500 dollár értékű magánfogadásnál, Star Pointer nevű, szintén kiváló poroszkálóló mérvén össze erejét. Azon alkalommal tehát nem kevesebb, mint 4827 métert futott be és pedig a következő rekordokkal:

1-ső futás	1609 méter	2 : 03 $\frac{3}{4}$ percz.
2-ik	"	2 : 01 $\frac{1}{2}$ "
3-ik	"	2 : 05 $\frac{3}{4}$ "

Már a 2 : 00 $\frac{1}{2}$ rekordot egy mértföldön vagyis egyetlen futamban érte el a „kis sárgának“ elkeresztelt csődör, a melynek ezen főnomenális munkáját 20,000-nyi néző fogadta a legnagyobb meglepetéssel és tün-tetéssel.

Ilyen eredmények, ilyen tények, tuda-tában nem lehet csodálnunk, hogy akadnak szakemberek, a kik a hazai jucker tenyész-tésben csudákat mernek jósolni a jó, a szép recordu amerikai csődörök után, bár felfogá-sunk szerint nagy megfontolást igényel ki-tűnő hazai juckerünknek ily anyaggal való nemesítésére akkor, mikor oly telivérek állanak rendelkezésünkre, a minő pl. Kozma, Ignác, stb.

Mert azt egy pillanatig se kell hinni, hogy a nagy ügető képességet csak örökölni lehet a szülőktől; a nagy ügető képességet, az itt szóba hozotthoz hasonló recordu fel-mutató individumokat idomítás is teszi, s hogy hazánkban a különben respektabilis rekord a mi juckerünkön nem javul, az nem annyira a nemző anyagnak, mint in-kább az idomítás és kipróbálás hiányainak tulajdonítható.

Mielőtt tehát vért kevernénk, nyuljunk a hónalja alá energikusan és észszerűen az ügető versenynek s az erre való szakérte-lmes idomításnak, aztán majd meglátjuk, hogy nem kerül-e nálunk is 2 minutás ló. Ha nem kerül, hát ám lássuk azt az ameri-kait, hogy mit tud a tenyésztésben nálunk kiterjedtebben is cselekedni; de ha anélkül is kerül két minutás és mellé győzős ló is, akkor produkáljunk magyar ügetőt s hagy-juk a trottert és pacer-t másnak.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Száhlender Gyula.

Wangenheim-féle tőzegmoha-fedél.

Gazdasági épületeink befedésére a kát-rányos és aszfaltos fedéllemezek látszanak legolesőbbaknak és a legelőnyösebbnek lenni. Kis súlyuk a többi fedélhőjénél jóval könnyebb tetőszéket, sima, házagnélküli felüle-tük lapos hajlást enged meg, miáltal a padlás tere jól kihasználhatóvá válik. Ép állapotban, eső, hó, sőt por ellen is jól vé-dik meg a padlást s felépítésük is kevesebb költséget igényel, mint bármely más tűz-biztos fedőanyag. Így, ha hosszabb ideig tar-tának s fentartásuk nem követelne oly gondos felügyeletet s a mi fő, oly sok ki-

adást, biz-
lemez épü-
kátványos
ban tudval
száritja s
eső pedig
Konzerváló
lemez töré-
átbocsátja.
Ezt e
bekenés ál-
kint átlag
ismétlődő,
jelentékeny

Az a
tározottan
aszfalt sen-
oldható al-
ennek eső.
A konzerv-
teljesen.

Ezen
pénzbe ke-
számítalan
azonban v-
újabbán so-
találmánya
előnyeit an-
rányai nélk-
sitve — eg-
s minden t-
ben megfelel-
szolgáltatn-

A W-
heim-féle f-
nak javar-
tőzegmoha-
mely többi
ránytartalm-
jal keverve
facementh-
sonló, de
jóval olcsó-
got ered-
tiz-tizenöt
tagságban
kenve, a
moha egy-
összefüggő
den toldás-
nélküli
képez, mel-
lag nagy-
ságakövetl-
az idő t-
által nem
s ezért jó
marad.

A tő-
mutatja. A
maga a te-
kel birhat-
legfeljebb
meredek t-
meglágyul-
hetne.

Uj
előbb más
zel kell be-
állapotban
Csak nedv-
tőzegmoha-
Wan-

már megr-
konzerváló
ilyen fede-
kátványny-
radt lemez
moha egy-
gyáros 4-5
a hozzáva-
e cég né-
sága szeri-

Régi
lap már
méterenki-

adást, bizony kár volna mást, mint tetőlemezt épületeink befedésére alkalmazni. A kátrányos lemez az idő behatása alatt azonban tudvalevőleg sokat szenved. A nap kiszáritja s illó alkotórészeit elpárologtatja, az eső pedig vízben oldható részeit kimossa. Konzerváló anyagaitól ekként megfosztva, a lemez törékeny lesz, megrepedezik s a vizet átöccsátja.

Ezt elkerülnünk csak időnkinti újabb bekenés által lehet, a mi négyszögméterenként átlag 8—9 krba s így egy rendszeresen ismétlődő, nagyobb felületeknél már igen jelentékeny kiadásba kerül.

Az aszfalttal impregnált lemez már hátróztottan nagyobb haladást mutat, mert az aszfalt sem könnyen párolgó, sem vízben oldható alkotórészeket nem tartalmaz, s ezért ennek eső, nap nem is árthat meg annyira. A konzerválást azonban ez sem nélkülözheti teljesen.

Ezen gyakori, sok munkába s még több pénzbe kerülő kátrányozás elkerülésére már számtalan anyagot ajánlottak. A legtöbbnek azonban vajmi kevés eredménye volt. Legújabbán sokat emlegették báró Wangenheim találmányát, mely a kátrányos lemez összes előnyeit annak hátrányai nélkül egyesítve — egy olcsó s minden tekintetben megfelelő tetőt szolgáltatna.

A Wangenheim-féle fedélhézárak javarészt a tőzegmoha képezi, mely többféle kátránytartalmu olajjal keverve, egy a faezemethez hasonló, de annál jóval olcsóbb anyagot eredményez. Tíz-tizenöt cm. vastagságban a tetőre kenve, a tőzegmoha egy teljesen összefüggő, minden toldás s hézag nélküli felületet képez, mely aránylag nagy vastagságakövetkeztében az idő befolyása által nem szenved s ezért jó hosszú ideig puha s ruganyos marad.

A tőzegmoha alkalmazását a 230. ábra mutatja. A fedélsík lapos hajlatu legyen, maga a tetőszerkezet pedig gyenge mértékkel birhat. Legcélszerűbb az 1:10, vagy legfeljebb az 1:8 arányos hajlás, mert túl meredek tetőnél, a nap heve alatt erősen meglágyult anyag már könnyen lecsúszhat.

Új épületnél a tetődeszka borítását előbb másodrangu, vékony kátrányos lemezzel kell befödni s csak erre kenjük hideg állapotban, a már elkészített tőzegmohát. Csak nedves s hűvös napokon tanácsos a tőzegmohát fölmelegítve használni.

Wangenheim szerint a tőzegmoha régi, már megrongált kátrányos fedéllemeztetők konzerválására is sikeresen használható. Az ilyen fedelet tanácsos a bekenés előtt hig kátránnyal beitatni, mert a teljesen kiszáradt lemezre tőzegmoha nem ragad. A tőzegmoha egy métermázsáját Lindenberg stelli gyáros 450 frtért szállítja. A kész fedésért a hozzávaló anyaggal és munkával együtt, a czég négyszögméterenként a felület nagysága szerint 80—85 krt számít.

Régi péptetőknél, a hol az alsó lemezlap már meg van, a burkolás négyszögméterenként csak 60—65 krba kerül.

Hosszabb ideji tapasztalataink e fedőanyagról, mely alapjában véve, mint láttuk, nem egyéb, mint a péplemezek jobb konzerváló anyaga — ugyan még hiányzanak, de úgy összetétele, mint alkalmazásának módja nagyobb állandóságra engednek következtetni.

Sz. Gy.

EZREDEVES KIÁLLÍTÁS.

Malomipar az ezredéves kiállításon.

A malomipar a szesziparral egyetemben nálunk egész a jelen század közepéig kizárólagosan csak mezőgazdasági ipar volt s a mezőgazdasággal szoros kapcsolatban állt. Ez időben a gabona őrlése még egész primitív berendezésű, a víz vagy szél ereje által hajtott malmok, továbbá a száraz malmokban történt. A midőn azonban a gőzerő használata az iparban mind nagyobb mérvű alkalmazást lelt, keletkeztek a gőzmalmok, a melyek azután a malomipart mezőgazdasági jellegéből majd teljesen kivetkőztették.

Halhatlan emlékü hazánkfiának, Szé-

Hogy a hazai gőzmalmok nagyságáról fogalmat alkothassunk, felemlitem, hogy egyike legnagyobb malmainknak, az 1863-ban alapított első budapesti gőzmalom-részvénytársaság gőzmalma 2200 lóerejű gépekkel dolgozik, s évente 1.350.000 q lisztet őröl 12 millió forint értékben.

Malomiparunk fejlődéséről felvilágosítást nyújtanak a statisztika adatai. Ezek szerint volt:

	1863-ban	1885-ben	1895-ben
gőzmalom	14	910	1,843
műmalom	70	81	223
egyszerű vizimalom	13,474	12,489	15,194
szélmalom	475	650	712
szárazmalom	7966	3197	2,033
Összesen	21,999	17,327	20,005

az 1895-ben megvolt malom közül azonban csak 5% volt olyan, a melyik tulajdonképen gazdasági ipari malom közé számítható.

A fennebb felsorolt malmok közül a gőz és műmalmok évente mintegy 20 millió q, a vizimalmok 6—7 millió q, a száraz és szélmalomok mintegy 0.5 millió q búzát őrölnek meg, vagyis az évi termésnek mintegy 60%-át. Ezen lisztnek tetemes része a

külföldre exportálattik. Így p. o. 1894-ben kivitetett 6.441,549 q liszt 80.619,462 frt értékben.

Ezen fejlett ipar mellett kívánatos volt, hogy malomiparunk az ezredéves kiállításon vegyen részt. Hogy ez sikerült, annak tanubizonyossága a kiállítási nagy köruton az iparcsarnok közelében lévő külön malomipari pavilon, amely, hogy mily czélra épült, elárulja a tetőzetten látható szélmalom.

Ezen csarnokban találjuk 54 malom, árpagyöngy és tésztaneműgyár kiállítását. A kollektív kiállításban

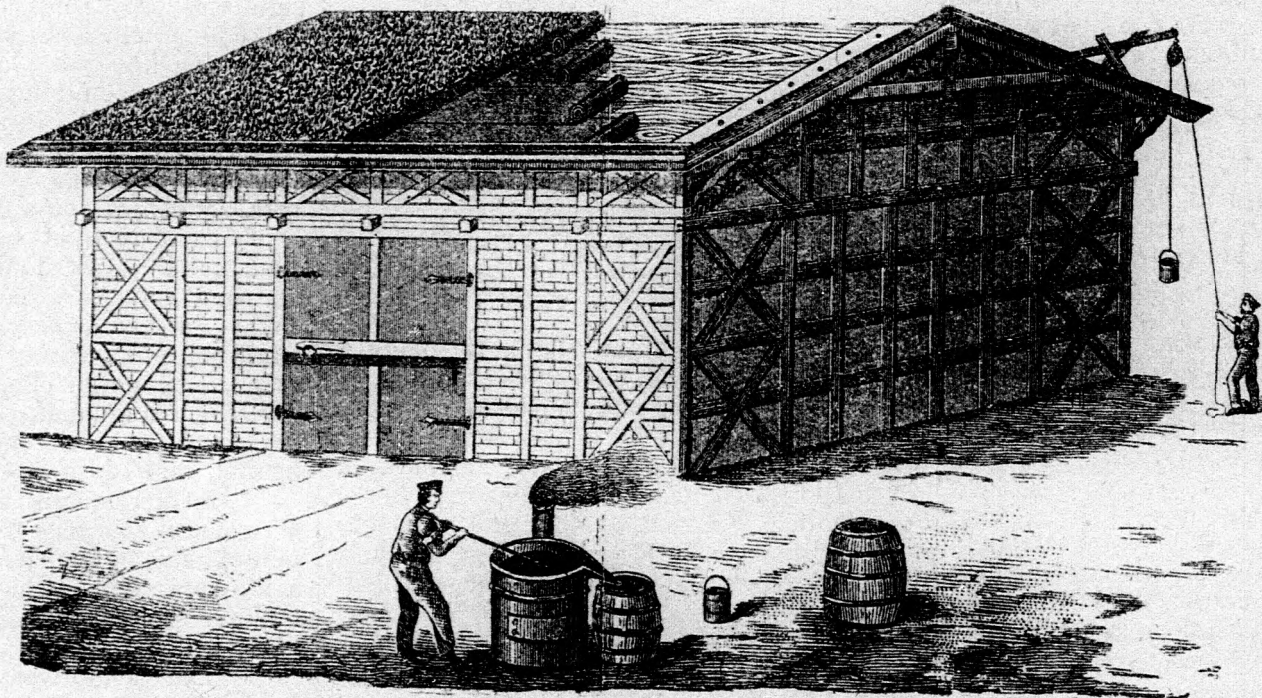
tehát a malmoknak csak elenyésző száma vesz részt; hol maradt a többi?

A XIX-ik csoport katalogusa szerint ugyan a kollektív kiállításban részt vesznek a legkisebb vidéki, valamint a vizimalmok is, én azonban sajnós, a „legkisebb vidéki” malmok kiállítását nem bírtam megtalálni. De hát ne vegyítsünk az öröm közé ürmöt, ne kutassuk, mi az oka annak, hogy a kollektív kiállításban oly kevesek vettek részt. Akik az utóbbi évek ez irányu mozgalmait megfigyelték, könnyen megtalálják az elmaradás okát.

Térjünk már most vissza a malomipar-kiállításra.

Nem tagadható el, hogy a malomipar kiállítása igen szép, s nemcsak a szemet gyönyörködteti, hanem tanulságos is. Tanulságossá teszi a kiállítást a malomiparra vonatkozó statisztikai kimutatások és a magyar, valamint a külföldi búzákra vonatkozó tanulmányok.

A pavillon jobb szárnyán belépve, egy előcsarnokba jutunk. Itt találjuk az ország különböző vidékeiről és a külföldről összegyűjtött buzamintákat, a belőlük készített liszt és korpát, a chemiai elemzés és a liszt süthetőségének feltüntetésével. Itt látjuk a termelésre használt talajok mechanikai és chemiai összetételét feltüntető táblázatokat.

230. ábra. Wangenheim-féle tőzegmoha-fedél.

chenyi István grófnak köszönhetjük malomiparunk mai nagyságát és rendkívüli fejlettségét. Ő volt az, a ki a műörlést nálunk meghonosította és ezzel a magyar lisztnek kivitelét az egész világra biztosította. A mint ugyanis a magyar liszt kitűnő tulajdonságait a külföldön megismerték, a lisztkivitel évről-évre emelkedett s a szükséglet fedezésére egymásután keletkeztek a kisebb és nagyobb gőz- és műmalmok. Ezzel karöltve járt a magyar malomipar technikai fejlődése, a mely a magyar szakferfiaknak a külföldön is elismerést és dícsőséget szerzett, a mennyiben az egész külföld malomipara igyekezett a magyar vívmányok követésével a műörlést meghonosítani és fejleszteni.

Természetes, hogy a magyar liszt a külföldön nem szerzett volna oly hirnevet, ha nem lenne annak oly kiváló tulajdonsága, a minővel a többi országok lisztjei nem dicselkedhetnek, t. i. magas sikértartalom s az ezzel összefüggő kitűnő kelőképesség és nyújthatóság.

Az első gőzmalom az 1839-ben alapított hengermalom volt, amely a pesti hengermalomtársaság tulajdonában — természetesen kibővitve — még mai napon is fennáll. Ezen malomban jelenleg 55 szakmányos és 205 napszámos dolgozik.

Itt látható a hazai és külföldi búzák kémiai összetétele. E szerint van átlagban a

	magyarországi külföldi buzában	
	%	%
víz	11.66	11.57
protein	11.89	11.21
zsír	1.27	1.34
nyersrost	0.55	0.66
hamu	0.63	0.76
keményítő	67.73	67.88
nitrogénmentes vonatanyag	6.14	7.24
nyers siker nedvesen	39.93	35.33
szárazon	12.17	11.01
a kelési magasság	52.2 cm	36.80 cm

Ezen adatokból tehát kitűnik, hogy a magyar buza siker dúsabb a külföldinél, de a mi még ennél is értékesebbé teszi az a kitűnő süthetőség; e tekintetben a magyar buza átlagban 15.4 cm.-el haladja felül a külföldi búzát.

Az elősarnokból jutunk egy nagyobb helyiségbe, a hol malomipar fejlődése van szemléltetendő téve. Balról látjuk az őrlésnek legrövidebb, és legrégebb módját, a gabona szemek összezúzását. Itt látható továbbá egy kézi malom természetes nagyságban a római korból. A jobb sarokban látjuk egy száraz malom mintáját a legrégebb korból, homokkövekkel szita nélkül $\frac{1}{5}$ nagyságban. Az átellenes sarokban van egy szélmalomnak $\frac{1}{5}$ -re kisebbitett mintája, a mint azt a legrégebb korban homokkövel és szita nélkül használták. E kettő közt látható egy $\frac{1}{5}$ -re kisebbitett hajómalom mintája a múlt századból. A vizimalmot a víz ereje, a szélmalmot villamos motor hozza működésbe.

A kézi malomnak átellenében van elhelyezve egy Mária Terézia korabeli homokkő és tömlőszita rendszerű patakmalom $\frac{1}{5}$ -re kisebbitett mintája.

A teren közepén látjuk egy 1850-ben működésben volt műmalomnak mintáját, köőrési szitahengerre berendezve.

Igen szép és tanulságos objektum egy gőzmalom teljes telepének $\frac{1}{50}$ -ére kisebbitett mintája. A telepen láthatók a kezelési épületek, a buza és lisztraktárak, iparvágány és parti rakodók. Ugyancsak igen szép és tanulságos egy műőrlésű gőzmalomnak hengerek és szitarendszerre berendezett mintája is. A malom teljes berendezése, a kazán és gépház látható. A gépek villamos erő által tartatnak működésben. Az összes kiállított mintákat Wörner és társa budapesti gépgyára tervezte és készítette.

A két oldalszárnyat összekötő helyiségben vannak elhelyezve a kollektív kiállításban részt vevő malmok összes terményei, továbbá a kiállítók malmainak képei.

A balszárnyban láthatók a különféle kiállított tézstaneműek, és a gabonaneműek továbbá a lisztre vonatkozó statisztikai kimutatások részben grafikonok, részben kockák, piramisok, zsákokkák által feltüntetve. Itt látjuk a Magyarország összes gabona kiviteleinek mennyiségét feltüntető zsákokkákát, s a kivitt gabona értékét feltüntető kockákát. Ugyancsak kockák által van feltüntetve Magyarország összes liszt és őrléménykivitelének mennyisége és értéke. Különböző nagyságú kenyér utánzatok tüntetik fel a népek kenyér fogyasztását fejenként és évenként. Különböző nagyságú gulák tárják elénk Magyarország liszt kivitelének értékét 1892—1895-ig. Táblázatos kimutatások mutatják a budapesti gabonaföldszén 1867—1894. tényleg eladott buza mennyiségét a származás és minőség szerint.

Igen érdekes az a kimutatás, a mely feltünteti, hogy a vevő 20 krért mennyi kenyeret kapott. E szerint 1825—1840-ig 6 kgot, 1840—1850-ig 4.3 kgot, 1850—1860-ig 3.8 kgot, 1870—1880-ig 2.8 kgot, 1880—1890-ig

2.4 kgot, 1890—1896-ig 2.5 kgot. Ezen kimutatásból tehát az tűnik ki, hogy a kenyér ára nem áll arányban a buza árával.

A felsoroltakon kívül még igen sok érdekes statisztikai kimutatás látható a malomipar kiállításában, ezeknek felsorolását azonban térszűke miatt mellőznünk kell.

A malomipari pavillonon kívül a mezőgazdasági csarnokban és egyes kisebb pavillonokban szintén találunk a malomipar körébe tartozó anyagokat, főképp malomipari termékeket. Így a mezőgazdasági csarnokban liszt-termékeket kiállítottak: a kishullási uradalom, a magyar kegyes tanítórend, Somsich Andor, Márffy Emil, Politzer Géza, Chottek Rezső gróf futtakai uradalma stb. Lisztmintákat találunk továbbá József és Frigyes főherceg ő Fenségeik pavillonjában, Torontál- és Hevesmegye kiállításában, a ménésbirtokok és a gödöllői m. kir. koronauradalom pavillonjában. Ez utóbbiban érdekes a bábolnai hengermalom kiállítása, a mely a Bábolnán termelt és a vidéken vásárolt buza feldolgozásánál nyert termékeket mutatja be összehasonlításban. E szerint nyeretett a

	bábolnai buzából	vidéki
dara	4%	
0 liszt	8%	6%
1-es liszt	10%	6%
2-es "	12%	8%
3-as "	10%	9%
4-es "	10%	9%
5-ös "	9%	10%
6-os "	8%	13%
7-es "	7%	14%
vörösliszt	4%	4%
korpa	17%	19%

Ezen adatokból az tűnik ki, hogy a bábolnai buza jóval több fehér lisztet és kevesebb korpát ad, mint a vidéki.

Hátra volna még a malomipari gépek rövid ismertetése. Ily gépeket találunk a Ganz-féle pavillonban és a gépesarnokban. A Ganz-féle hengerek a „Köztelek” hasábjain már ismertetve lévén, e helyütt csakis a gépesarnokban látható gépeket említem fel.

A főbejáratnál balra láthatók a malomipar részvénytársaság Schweitzer-féle őrlőgépei, a melyek közül a kézi hajtóerőre berendezett gép munkában is látható. A Schweitzer-féle malmoknál az őrlést két aczélból készített, egymás felett vízszintesen működő korong végzi s az őrlőmalom összeköttetésben áll egy szabadalmazott szitaszekrényvel, a melyen a megőrölt anyag különböző sziták beállítása által liszt, korpa és derezére szétválasztható. A kisebb, kézi hajtásra berendezett őrlőgépek különösen kisebb gazdaságoknak ajánlhatók.

A budapesti malomépítészeti és gépgyár (Podvinecz és Heisler) kiállításában látható a „Favorita” szabadalmazott gabonakoptató, osztályozó és kefélőgép. Ezen gép segítségével a gabona, még mielőtt a koptatóba jutna, megtisztítatik. Ugyancsak ezen kiállításban látható a Haggemacher-féle daratizáló gép s az „Eureka” buzakoptató.

A „Vulkán” gépgyár részvénytársaság többféle malomipari gépet állított ki. Így centrifugális lisztszítót, Schnetzer-féle tisztító és osztályozógépet, lengő szitagépet, „Vulkán” gabonatisztítógépet előtéttel, egyesítve előszitákkal és triurhengerrel stb.

Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság egy és kétjárú, továbbá daráló malommal vesz részt a kiállításban.

Wörner J. és társa budapesti gépgyára egy teljes malombereendezést és a „Progress” koptatógépet mutatja be.

Ugyancsak a gépesarnokban malomkőveket kiállítottak: Kann és Heller Buda-

pestről, az újbányai malomkőgyár, a sárospataki régi trachyt malomkőbánya birtokosság, a sárospataki kovamalomkőgyáregylet, a francia malomkőgyár Páparól, Geitner és Rausch Budapestről. —a—

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

A szőlő rigolozása. *)

Eleink, bár nem tartották a szőlőterület rigolozását föltétlen szükségesnek, de elismerték arról, hogy föltette hatatos munkálat a szőlőültetvények hosszú életkorának, erős fejlődésének és termőképességének biztosítására; s ha még is csak elvéve ültettek szőlőt rigolozott talajba, ennek oka a nagyobb befektetésektől általában való irtózásuk volt, nem pedig a rigolozás haszna iránt táplált kételeyek.

A modern szőlőkultúra korában, kivált pedig mióta az amerikai alanyokban megjelentek azt az alapot, melyen a jelen szőlőművelés felépült és jövője kifejlődni fog, a szőlőművelés nagy kérdéseivel tudományosan foglalkozó szakkörök és a gyakorlat terén működő intelligens szőlőtelepítő közönség egyetértenek abban, hogy a talaj mélyebb forgatása a szőlőültetés elengedhetlen munkái közé sorolandó.

Franciaországban, melyre a rigolozás ellen irt cikkében Vetter K. Pál ur is hivatkozik, bajos volna talán egyetlen szakembert is találni, ki a rigolozás ellen nyilatkoznék. Pedig végre is Franciaország a modern szőlőkultúra terén évtizedekkel és ezer és ezer hektárnyi szőlőterülettel előttünk jár, észszerűtlen volna tehát az ott általánosan elfogadott elvet figyelmen kívül hagynunk, kivált mikor azok oly kevésbé függenek az ország speciális viszonyaitól, mint ép a szőlőrigolozás kérdése.

Ma már nálunk is átment a közudatba a rigolozás szükségessége s ennek csak örülhetünk, mert egy jelentékeny lépést képez a filloxera elleni küzdelemben elengedhetlen intenzív szőlőművelés felé. Szóval a rigolozás oly dolog, melyet az amerikai és amerikai alanyu ültetvények, de sőt még a homoki szőlők telepítésénél is ma majdnem mindenki föltétlen szükségesnek tart; ez irányban a vélemények teljesen megállapodottak; nem egy teoriával, de a tudomány és tapasztalat által egyaránt igazolt, hogy úgy mondjam, axiómával állunk szemben.

Csodálkozással olvastam tehát Vetter K. Pál urnak a rigolozás ellen írott, ily meggyökerezett elvet támadó cikkét. Bár cikkének címe: Szőlőterületek „rigolozása” mélyítő ekével, az mégis a rigolozás ellen van írva, mert a fogatos ekével történő földmunkát, legalább a közhasználatban, senki sem nevezi rigolozásnak.

De V. ur cikkének megczafolására törekedvén, nem elégedhetem meg oly általános dolgok ellenvetésével, mint milyenek az előrebocsátottak, hanem állításait kézzelfoghatóbb érvekkel kell megdöntennem:

A cikkben foglaltak 3 szempontból kifogásolhatók, u. m.:

1. rossz információ vagy megfigyelésen alapulván, nem felelnek meg a tényeknek;

2. önkényes teoriák, melyeket a növény-fiziológia, éppoly kevésbé igazol, mint a gyakorlat;

3. ezen önkényes teoriákból levont önkényes következtetések.

Nem felel meg a tényeknek az: hogy a fogatos mélyítőekéket a szőlőültetésre szánt területek talajának előkészítésére Francia-

* Észrevételek Vetter K. Pál: „Szőlőterületek rigolozása mélyítő ekével” című cikkére.

országban hogy a ké a legkedve Ez utóbbi is ellene forgatási 150 frtra csak 9.3 k

Önké sok: hog fizikai és amerikai s valóan al nemesak, mély földi vény fejl lesz.” Hisz legalkalma szoktak le forgatás e esetben a az első fo Odább ez mély forgó terméketle magasságt zetével mi

Nem képeni tá állítás sen sikabb fe vasartalmu határozott kezd állita csak föltöle föld tulság rétegének n sára a l mint ezt a bebizonyito ez állítás, mondaná ur a 70 e tartja és hogy az e féle mély talajban gyökereikk jutnak.”

Első mily Sach ban 45— megjegyz (mert az munkát i lly mélys szántott k közt egy

Fölt lehetsége alsó része rára, vag úgy, hog sét, forga jeszkedés lyokkal

cm.-nyi talajréteg bocsájtja ezen réte tartalmár vény első Ha tehát erre a m lozással, tosan tör

Még tanunk k nek fölsz nét ezált amerikai nem a s nünk, h külön ki gattatjuk visszahe

országban általánosan használnák, továbbá hogy a kézi forgatás 70—100 cm. mélységre a legkedvezőbb esetben 20—24 krba kerül. Ez utóbbi állításának czikkiró alább maga is ellene szól, a mennyiben egy kat. hold forgatási költségét a legkedvezőbb esetben 150 frtra teszi, ez az összeg pedig □ ölére csak 9-3 krajczárnak felel meg.

Önkényes és meg nem okolható állítások: hogy „azon talajnak, a melyek fizikai és kémiai összetételüknel fogva az amerikai szőlők ültetésére és művelésére kiválóan alkalmasak, a mélyebb forgatást nemcsak, hogy meg nem kívánják, de sőt a mély földforgatás számos esetben az ültetvény fejlődésére föltötte káros befolyással lesz.” Hisz az amerikai fajták tenyésztésére legalkalmasabb talajok a mély termőrétegeük szoktak lenni; már pedig evidens, hogy a forgatás ezeknél a leghasznosabb, mert ily esetben a forgatás után is úgy a felső mint az alsó forgatott rétegekben jó talajunk lesz. Odább czikkiró maga is azzal indokolja a mély forgatás gyakori káros voltát, hogy a természetlen rétegeket általa fölhozzuk oly magasságra, melyben azok a szőlő gyökérezetével mindjárt kezdetben érintkezésre jutnak.

Nem fontos ugyan a czikk tulajdonképeni tárgyára nézve, de a tényeknek azon állítás sem felel meg, hogy „a szeliden lejtős, kisebb fekvésekben a legtöbb esetben kötött, vasartalmu agyagtalajok vannak” — de határozottan önkényes az ezek után következő állítás: — *ott a túlmély rigolozás nemcsak fölösleges költséget okoz, hanem a termékeny föld túlságos lesüllyesztése és a holt talaj túlcstag rétegeinek reáforgatása által a szőlő gyarapodására a legkedvezőtlenebb állapotot teremtjük, mint ezt a gyakorlati tapasztalás számos esetben bebizonyította.* Elfogadható csak úgy volna ez állítás, ha valóban túlmély forgatásról mondaná az idezeteket, de hisz a t. czikkiró ur a 70 cm.-t is már túlmély rigolozásnak tartja és mondja. Alább czikkiró azt állítja, hogy az általa ajánlott mód szerint Sack-féle mélyítő ekével 45—50 cmre forgatott talajban „a 35—40 cm, hosszú vesszők alsó gyökereikkel mindég laza, termékeny földbe jutnak.”

Első sorban is nem áll az, hogy bármily Sack ekével is nagyobb területet általában 45—50 cmre meg lehetne forgatni. Jól megjegyzendő, hogy nem megművelésről, (mert az altalajturók végezhetnek ily mély munkát is), hanem megforgatásról van szó. Ily mélységet talán el lehet érni egy próbára szántott barázdán, de semmi körülmények közt egy nagyobb területen.

Föltéve, de meg nem engedve, hogy ez lehetséges, még így is az elültetett vesszők alsó része épp a forgatatlan talajréteg határára, vagy ahhoz nagyon közel fog kerülni, úgy, hogy alig kezdi meg a gyökér fejlődését, forgatatlan talajba jut s úgy kellő terjeszkedésében mint táplálkozásában akadályokkal kénytelen megküzdeni. Épp a 40 cm.-nyi talajmélységtől a 70, 80-ig terjedő talajréteg az, melybe a szőlő első gyökereit bocsájtja a melyben azok szétágaznak; épp ezen rétegnek kellő lazaságáról és tápanyagtartalmáról kell gondoskodnunk, ha a növény első fejlődésének kedvezni akarunk. Ha tehát a felső legtermékenyebb talajrészt erre a mélységre juttatjuk a 70 cm.-es rigolozással, az nagyon helyesen és céltudatosan történik.

Még az esetben is, ha csakugyan tartanunk kellene az alsó termékenyebb résznek fölszire hozásától (pl. ha a talaj felszínét ezáltal nagyon világossá tennők, mi az amerikai fajtákra tudvalevőleg hátrányos) nem a sekély forgatás által kell ezt elkerülnünk, hanem oly módon, hogy a feltalajt külön kiemelve az alsó réteget helyben forgattatjuk meg azután a felső földet ismét visszahelyeztetjük reá.

Az egyetlen komoly érv a mélyebb rigolozás ellen és a sekélyebb fogatos rigolozás mellett a költségek különbsége lehetne. De ki fog rossz munkát végeztetni, csak azért mert olcsóbb.

Egész másként áll a dolog, a t. czikkiró által szintén érintett gőzforgatás tekintetében: Gőzekével igen jól lehet 70 cm.-ig sőt mélyebbre is, meglehetősen tökéletes földfordítást végezni, miért is a Fowler-féle gőzeke a munkáskezet e téren előnyvel helyettesítheti.

A fogatos eszközökkel való forgatás csak mint mély talajművelés vehető számba, s soha sem helyettesítheti előnyvel a mélyebb kézi vagy gőzeke forgatást. A t. czikkiró ur érthetett el eredményeket ily talajelőkészítéssel, de azok semmiesetre sem bizonyítják a jobb munkának felesleges vagy káros voltát, legfeljebb csak azt, hogy kiválóan kedvező körülmények között dolgozott, hol az ily extensiv munka is meghozta a maga sikerét. Ennek ellenében szükség esetén konkrét eseteket vagyok képes felsorolni, melyekben a kellő forgatás elmulasztásával helytelenül alkalmazott takarékosaj vajmi rövid idő alatt megboszulta magát.

Azok a törvények, melyek bizonyos állami kedvezmények feltételül a minimalisan 70 cm. mélységre való forgatást szabják meg, ebben nagyon is megokolt intézkedést tartalmaznak s azt hiszem, sokadmagammal vagyok, midőn azt állítom, hogy szőlőszetünknek határozott kárára válnék, az extenzivitáshoz való visszatérés, oly fontos s alapvető dologban, mint milyen a szőlőtalajnak az ültetésre való előkészítése.

Wimmer Károly.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Védőoltások a sertésvész ellen.

× Ezen czim alatt a „Köztelek” f. évi 591 számában Fuchs Andor t.-szt.-miklósi állatorvostól közlemény jelent meg, melyben Fuchs Andor rá, a ki a „szerumoltás”-ával elérhető eredmények tanulmányozására szintén ki voltam küldve, „szerum”-ának javára hivatkozott. A tényállás teljes megvilágítása czéljából és azért is, mert nevezett czikkben rá hivatkozás történt, szükségesnek tartottam szeremről is néhány, a hely színén szerzett adatot közölni.

1. Kovásznay Zsigmond p.-püspökii uradalmában a központi majorban elhelyezett, fiatal és öreg urasági és cselédségi sertésekből álló falkában f. évi április 16-án lépett fel a sertésvész és május 20-ig vagyis 51 hét alatt az eredetileg 102 dbból álló falkából 25 db, azaz 24.27% el is hullott. Május 21-én a 78 dbra leapadt falkában 32 db sertés a Fuchs-féle szerummal beajtatott, míg a falka többi 46 db sertése ojtatlanul maradt, de a beajtott sertésekkel, mint az előtt, így az ojtás után is egy falkában járt. Ugyancsak az ojtás napján az említett falkába 8 db oly kan kevertetett, melyek addig más majorban nem fertőzött falkában voltak elhelyezve, a 8 db kan, mielőtt a falkába kevertetett volna, szintén a Fuchs-féle szerummal beajtatott.

Az ojtás eredménye az lett, hogy míg a nem ojtott 46 db sertés között, melyek, mint már említettem, a beajtottakkal folyton ugyanegy falkában jártak, egy sertésvész eset sem fordult elő a beajttás után, addig az ojtott 32 dbból május 21-étől jun 20-ig 5 db sertésvész következtében elhullott.

A falkába a beajttás napján kevert, teljesen egészséges előzetesen, szintén a Fuchs-féle szerummal beajtott 8 db kan enyhébb-súlyosabb alakban mind megbetegedett és 1 db el is hullott, 1 db pedig leszuratott.

2. Gr. Almásy Kálmán p.-szt.-tamási uradalmában 4 sertés falka ojtattott Fuchs-féle szerummal.

a) A Dénes-major egyik istállójában 506 drb 3—4 hónapos malaczból és 1 drb 1/2 éves vezérmalaczból álló falka volt elhelyezve, melynek egyik jóval kisebb része igen satnya volt. E malaczok között május 2-án két sertésvész eset jelentkezett. Két nap mulva, május 4-én a 1/2 éves malacz kivételével az egész falka a Fuchs-féle szerummal beajtatott. Az ojtás utáni 8-ik naptól kezdve az addig szörványos megbetegedések és elhullások sűrűn kezdtek jelentkezni, különösen nagy arányokat öltöttek az elhullások a serumojtás után 2 hétre foganatosított orbáncz elleni 1. ojtás után. A falkából június 24-ig az ojtás előtt elhullott 2 drbot nem számítva 312 drb vagyis 62.02% hullott el sertésvész következtében. A falkával mindig együtt járó 1/2 éves vezérmalacz, dacára hogy Fuchs-féle szerummal ojtva nem volt, nem betegedett meg. A satnyákból kb. 30%, az erősebbekből kb. 60% hullott el.

E malaczfalkába a serumojtás után 12 napra 12 drb választott malacz kevertetett, a nélkül, hogy előzetesen vagy később serumojtásban részesült volna. 14 nap mulva a nem ojtott 12 drb-ból egy malacz elhullott, a többi pedig később sem betegedett meg.

b) A Dénes-majorba éjszakára bejárt, nappal azonban a majorhoz tartozó u. n. Ibcz-járásban legelt eredetileg 156 drb kocza. A koczafalka a május 9-én eszközölt serumojtás alkalmával még egészséges volt. Az ojtás után 3 napra, május 12-én a falkában is fellépett a sertésvész, melyben jun. 1-ig megbetegedett kb. 60 drb és elhullott ezekből 15 drb. Június 1-én a falka, a súlyos betegek kivételével, újra ojtattott a május 25-én beajtott 4 drb koczával, melyek tehát egy hétig ojtatlanul jártak a fertőzött falkában. A másodszori ojtás dacára a 145 drbra leapadt falkából jun. 24-ig újra 15 drb hullott el. A falkában az összes vesztesség ezek szerint 30 drb vagyis 18.75% volt.

c) Május 1-ső napjaig ugyancsak a Dénes majorban volt 203 drb 3/4 éves süldő, melyek, miután köztük a sertésvész már fellépett, de elhullások még nem jelentkeztek, egy már körülbelül 4 klm.-nyire eső tanyára hajtottak át, ahol az ojtást megelőzőleg közülök 15 drb lehullott és 35 drb beteg elszállított, ojtás előtti vesztesség ezek után 50 drb, vagyis 24.63% volt. Május 7-én a visszamaradt 153 drb szerummal beajtatott. Az ojtás után 3 napon belül körülbelül 20 drb bágyadt volt; az ojtás után a falkából elhullott már 5 drb, vagyis 2.61%. A járvány tartama alatt észlelt összes vesztesség 55 drb, vagyis 27.06% volt.

d) Az Uj majorban elhelyezett 256 db 1/2 éves hizók közül a május első napjaiban fellépett sertésvész következtében részint elhullott, leszuratott és beteg elszállított 54 drb, vagyis 21.60%. Május 7-én a 196 drbra leapadt állomány beajtatott. A beajttás után az állatok kevés kivétellel mind megbetegedtek bágyadság, étvágytalanság, súlyosabb esetekben véres hányás és véres vizezés tünetei között. Az ojtás után a 196 drbból elhullott 17 drb, azaz 8.67%. A járvány tartama alatt összes vesztesség 71 drb, azaz 28.40%.

A Dénes-majorban és az Uj-majorban elhelyezett cselédségi sertések között, melyek nagyrészt fiatal sertésekből állottak és szerummal nem ojtattak, a bevallás szerint sok hullott el, az elhullottak számát azonban megtudnom nem sikerült.

A központi majorban az uradalmi kasznárnak 13 db nem ojtott malacza közül 5 db azaz 38.46% hullott el sertésvész következtében. A malaczokkal egy istállóban tartott és azokkal együtt járt 4 db öreg kocza közül egy sem betegedett meg.

Ugyancsak az imént említett majorban a cselédségnek kb. 200 dbból álló falkájában (mely kb. felerészben öreg és ugyanannyi malacz sertésből állott), dacára, hogy a sertések nem ojtattak csupán 30 db, azaz 15% hullott el sertésvész következtében.

Ez uradalomban is a fentiek szerint a serumojtás a járvány lefolyását a c) alatti falka kivételével, melynél mindenestre a más nem fertőzött tartózkodási helyre történt áthajtás birt kedvező befolyással a járvány természetére nem akadályozta meg. Az elhullási százalék a sertések korához mérten elég magas fokot ért el ugyan, de igen nagy mérveket még sem öltött. Ezt azonban korántsem lehet a serumojtás hatásának betudni, mert az uradalomban volt és nem ojtott többi sertésfalkákban — mindig ugyanazt a kort tekintve — az elhullási százalék nem volt nagyobb, de sőt legtöbbször alacsonyabb is. Hogy egyes individuumok a betegség ellen bizonyos fokú immunitással bírnak és ilyenek nagyobb száma a járvány kedvezőbb befolyására határozottan befolyással bír, eléggé illusztrálja az a) alatti malaczfalka, melylyel a 1/2 éves vezérmalacz mindig együtt volt és dacára, hogy nem ojtattak, még sem betegedett meg; hasonló igazol az ugyanezen falkába s betegség uralkodása alkalmával csapott s azután állandóan azzal járó, szintén nem ojtott 12 db malacz, melyekből csupán 1 db betegedett meg és hullott el.

2. Gr. Almásy Kálmán gyalui uradalomban szintén négy sertésfalka részesült a Fuchs-féle serumojtásban.

a) Az Imre-majorban elhelyezett 56 db kan, melyek eddig teljesen egészségeseknek látszóttak, május 27-én ojtattak be. Az ojtás utáni 3 naptól súlyosabb-enyhébb tünetek között az egész falka megbetegedett és jun. 23-ig közülük 12 db azaz 21.42% el is hullott; 4 db jun. 23-án még súlyos beteg volt.

Ugyanezen majorban a cselédségnek 20 dbból állott (öreg és malaczok), szerummal nem ojtott falkájában, dacára, hogy ezek az a) alatti kanokkal a betegség tartama alatt is egy vályuból ittak, egy megbetegedés sem jelentkezett.

b) A Nagy-majorban elhelyezett 235 dbból álló egy és fél éves süldő-falkában május 2-án lépett fel a sertésvész és a május 27-én vagyis 25 nap mulva fogatosított serumojtásig közülük 7 db, azaz 2.97% elhullott. Az ojtás után június 23-ig vagyis 27 nap alatt a beojtott 228 dbból 67 db, azaz 29.38% hullott el és a járvány akkor még javában dühöngött e falkában.

Az ugyane majorban volt cselédségi sertések között a bemonadás szerint szintén sok hullott el, azok számát és a falka nagyságát azonban megtudnom nem sikerült.

c) A Körtvélyesi majorban 812 db 3-4 hónapos, jól táplált malacz volt elhelyezve. E malaczok május 15-én I. és május 27-én II. ojtattak sertésorbáncz ellen. A sertésvész e falkában május 21-én lépett fel és kezdetben 1-3, majd 5-6 és 8-9 db elhullására vezetett naponként, úgy, hogy jun. 7-ig elhullott 108 db vagyis 13.30%. Június 7-én a II. orbáncz elleni ojtás után 11 nap mulva a megmaradt 704 db a Fuchs-féle szerummal beojtott. Ez idő óta az elhullások száma folyton emelkedett, úgy, hogy egyes napokon 20-40 elhullás jelentkezett. Az ojtás után a beojtott 704 db malaczból elhullott 505 db, azaz 71.73% és jun. 23-án még 50 db beteg volt.

Ezen malaczfalkával a betegség uralkodása alatt is egy legelőre, de nem egy falkában járt a cselédségnek öreg sertésekből és malaczokból álló falkája, melyet szerummal nem ojtattak és ezek között egy megbetegedés sem jelentkezett.

d) A körtvélyesi majorhoz tartozó hódaljbán 196 db öreg sertés (kocza és ártány) teljesen egészséges állapotban ojtattak be. Az ojtás utáni 15 napon jelentkezett az első elhullás és június 23-ig elhullott 35 darab, azaz 18.22% és 20 darab akkor még beteg volt.

A gyalui uradalomban ezek után az elhullási százalék jóval magasabb volt, mint az előző uradalmakban; sőt az elhullások a serumojtás után határozottan sokkal nagyobb mérveket öltöttek. Ehhez még az a figyelemreméltó körülmény járul, hogy a d) alatti falkában serumojtás után 15 nap mulva jelentkezett az első megbetegedés, melyet talán magával az ojtással huzoltak be a falkába; bár lehetséges, hogy a fertőzés természetes uton is megtörtént, mert hisz az uradalomban akkor már dühöngött a sertésvész.

Mennyire figyelembe kell venni az ojtás eredményének megítélésénél egyes individuumok, sőt egyes falkák bizonyos fokú immunitását a sertésvésszel szemben, mutatják az Imre- és Körtvélyesi-majorban volt cselédségi sertések, melyek, bár állandóan beteg sertésekkel érintkeztek, még sem betegedtek meg; pedig az uradalomban a sertésvész az előtt még nem uralkodott és így gondolni sem lehet arra, hogy talán azért nem betegedtek meg, mert már átették a betegségnek.

4. Lippich Gusztávnak Szajol községhez tartozó tanyáján 42 db legnagyobb részben anyakoczából álló falka volt elhelyezve, melyek között május 15-én lépett fel a sertésvész és május 28-ig elhullott 13 db azaz 30.95%. Május 28-án a megmaradt 29 db a Fuchs-féle szerummal beojtott; az ojtás után elhullott a 29 db-ból 3 db, azaz 10.34%. A járvány tartama alatt elhullott összesen 16 db, vagyis 38.09%.

Az ojtás utáni eredmény felületes megtekintésre itt is kedvezőnek látszott, a mennyiben az ojtás előtt 13 drb, az ojtás után csak 3 drb hullott el. Csak hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni az ojtási eredmények elbírálásánál az ojtás előtti elhullások számát, vagyis tekintettel kell lenni az összes veszteségre. Itt pedig a nagyrészt öreg sertésekből álló falka 38.09%-a hullott el, ami öreg sertéseknél csakugyan olyan százalék, mely minden kezelés nélkül is nem mindig észlelhető, kivételek ez alól észlelhetők főképp akkor, midőn a koczák a járvány tartama alatt malaczaikat szoptatják. Ez utóbbi falkában az ojtás nézetem szerint tekintetbe véve az elhullási százalékot, azért mutatott kedvező eredményt, mert a járvány már magától is szűnőfélben volt.

Végül Fuchs Andor nevezett cikkében hivatkozik azon kísérletre, melyet a p-szt-tamási uradalomban 10 malaczon végeztem. A kísérlet abban állott, hogy Kovásznay Zsigmond p.-püspöki uradalmából kapott 4 drb és a gr. Almásy-féle uradalomtól felajánlott 6 drb malacz ezembőre alá beteg tüdőből készített dörzselékből 0.3 cent feckendeztem be. A Kovásznay-féle malaczok teljesen egészséges és nem fertőzött falkából származtak és előzetesen nem ojtattak a Fuchs-féle szerummal.

A pa-szt-tamási uradalomtól felajánlott 6 db malaczot, melyek a Dénes-majorban elhelyezett a) alatti malaczfalkából, melyből ezen időig már 235 db elhullott volt, származtak és Fuchs-féle szerummal beojtva voltak, csak azért használtam fel kísérletemhez, mert teljesen vészmentes és szerummal ojtott falka nem állott sehol rendelkezésre. A pa-szt-tamási malaczok azonban látszólag szintén egészségesek voltak, s mikor a befecskendezést eszközöltem. A beojtott 10 db malaczot hely hiányában oly istállóban kellett elhelyeznem, melyben előbb

sertések sertésvész következtében hullottak és az istálló még nem fertőtlenített; azonkívül a 4 db nem fertőzött és a 6 db vészes falkából származott malaczot együvé helyeztem el. Mind a 10 malacz az ojtás utáni napon erősen sántított, az ojtási helyen körülírt fájdalmas duzzanat fejlődött ki, a sántítás pár nap mulva megszűnt. A befecskendezés utáni 8-13 nap közötti időben mind a 4 Kovásznay-féle malacz megbetegedett, de nem hullott el, hanem azokat a 9-22 közötti időben a kórisme biztos megállapítása véget leszurattam. 1 dbnál a befecskendezés helyén elváltozást látni nem lehetett, 2 db-nál betokolt tályogot találtam és csupán 1 dbnál volt jelen az ojtási hely körül savós véromlées beszűrődés, melyből következtetni lehetett, hogy a fertőzés talán onnan indult ki. Mind a 4 dbban találtam azonban elváltozásokat a tüdőben és belekben, melyek inkább a természetes fertőzés mellett szólnak, mely a fertőzött istállóban vészes falkából származott malaczokkal való közvetlen érintkezés következtében nagyon könnyen létrejöhetett; e mellett szól az is, hogy az első megbetegedés csak a befecskendezés után 8 napra jelentkezett, 3 dbnál pedig csak a 13-ik napon mutatkozott, mely idő a sertésvész inkubáció-tartamának kb. megfelelő.

A p-szt-tamási uradalom 6 db, előzetesen körülbelül 1 hónappal Fuchs-féle szerummal beojtott malacza mindvégig egészséges maradt. A látszólag feltűnő eredmény egészen kifogástalan elbírálása céljából kéresemre az uradalom a 6 db malaczot is készséggel leszuratta. A boncolásnál mind egyikben részben gyógyult, részben csak gyógyuló félben levő sertésvész nyomait találtam.

A kísérlet tehát absolute semmit sem bizonyít a Fuchs-féle szerum sikeres volta mellett, miután a p-szt-tamási malaczok már a mesterséges fertőzés előtt természetesen enyhébb alakban már átmentek a sertésvészre, újabb tehát fertőzhető nem voltak és a Kovásznay-féle malaczok közül 3 db természetes fertőzés következtében betegedett meg.

Megjegyzem még, hogy bőr alá való feckendezéssel sertéseket csak ritkán sikerül fertőzni sertésvésszel.

Marek József.

IRODALOM

Az 1896. évi IV. országos gazdaságkongresszus tárgyalásai és a gazdasági egyesületeknek a szövetség újalakítására vonatkozó nyilatkozatai. (Kiadja a IV. országos gazdaságkongresszus végrehajtó-bizottsága, bolti ára 2 frt.) A múlt hónapban lezajlott IV. országos gazdaságkongresszus tárgyalásait gyorsírói feljegyzések alapján e napokban adta ki a végrehajtó-bizottság egy vaskos füzetben. Mint ismeretes, a kongresszus főtárgyát a gazdasági egyesületek szövetségének megalakítása képezte, amelynek megalakulását a kongresszus kimondotta. F. kérdés körül nagy vita indult meg, melyet teljes egészében tükröz vissza a szóban forgó kiadvány. A füzet külön fejezeteit képezi a kongresszus megnyitó ülése, a szakosztályi ülések, a záróülés; függelék gyanánt közölve vannak a vidéki gazdasági egyesületeknek az OMGE.-hez intézett átiratai a szövetség megalakításának tárgyában.

A kongresszus tagjai ingyen kapják meg e kiadványt, melynek szétküldését e napokban kezdte meg a végrehajtó-bizottság; nemtagok 2 koronáért rendelhetik meg az OMGE. titkárságánál.

Az

olyan dalom Pedig országos adat erőtel 'műk és j talán is volt tati felesl bizony is, b kik e műkö inditj zik és aligha haszn telj mint a közte bárm irány jesith

A retetr tartás komo kodás mas a vánja szerep lyet a sadal vezér tenek megk még az önz mert körür kán v munk rondo vezet sonlit kedés banv lekvé értab sem f egy gyobl mi alkali hatja velük a köz ilyen volt l a IV gazd sus. I juk e ismét mat egy tozat tassu a kil gress keitül megporto kong Igná Desse nek munk

Az ezredévi (IV.) országos gazdakongresszus elnökei.

Szinte ismeretlen a magyar sajtóban olyan arcképcsarnok, amely a gazdatársadalom vezérférfiai számára helyt nyújtana. Pedig ebben az országban a gazdatársadalom erőteljes életműködésének szükségességét és jelentőségét talán felesleges is volna hangoztatni többé és felesleges volna bizonyítani azt is, hogy azok, kik ezt az életműködést megindítják, szervezik és irányítják, aligha kisebb hasznu munkát teljesítenek, mint a milyent a köztevékenység bármely más irányában teljesíthetnének.

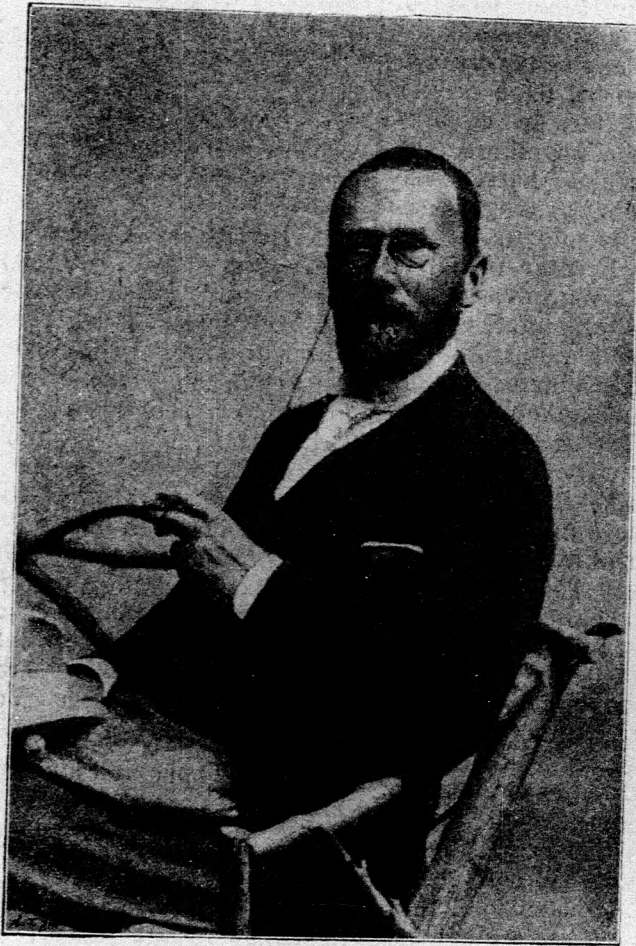
Az ügyszereketnek, a kitarásnak s a komoly munkálkodásnak hatalmas arányát kívánja meg az a szerepkör, melyet a gazdatársadalom egyes vezérférfiai töltenek be; de megkíván ennél még többet is: az önzetlenséget, mert hisz a mi körünkben ritkán van alkalomunk nyílt porondon látni a vezetőket; hasonlít az ő ténykedésük a titokbanvaló jót eslekvéshez, amiért a hírharangja sem fizet. Csak egy-egy nagyobb társadalmi mozgalom alkalmával róhatja le adóját velük szemben a közelismerés; ilyen mozgalom volt legközelebb a IV. országos gazdakongresszus. Felhasználjuk ezt a ritkán ismétlődő alkalmat arra, hogy egy képcsarnokban bemutassuk azokat, a kiket a kongresszus elnökeiül választott meg. Meg kell jegyeznünk, hogy a képcsarnok hiányos, hiányzik innen ugyanis a kongresszus két diszelnöke, dr. Darányi Ignác, földmivelségi miniszter és gróf Dessewffy Aurél, az OMGE. elnöke, a kiknek arcképét a közelmúltban volt alkalmunk bemutatni.

Ismert egyéniségek az elnökség többi tagjai is. Nagyrákói és kelemenfalvai Rakovszky István, államai számvevőszéki elnök, a ki a kongresszus diszelnöke volt több, mint három évtized óta fejt ki élénk tevékenységet a társadalmi téren. Elén áll több

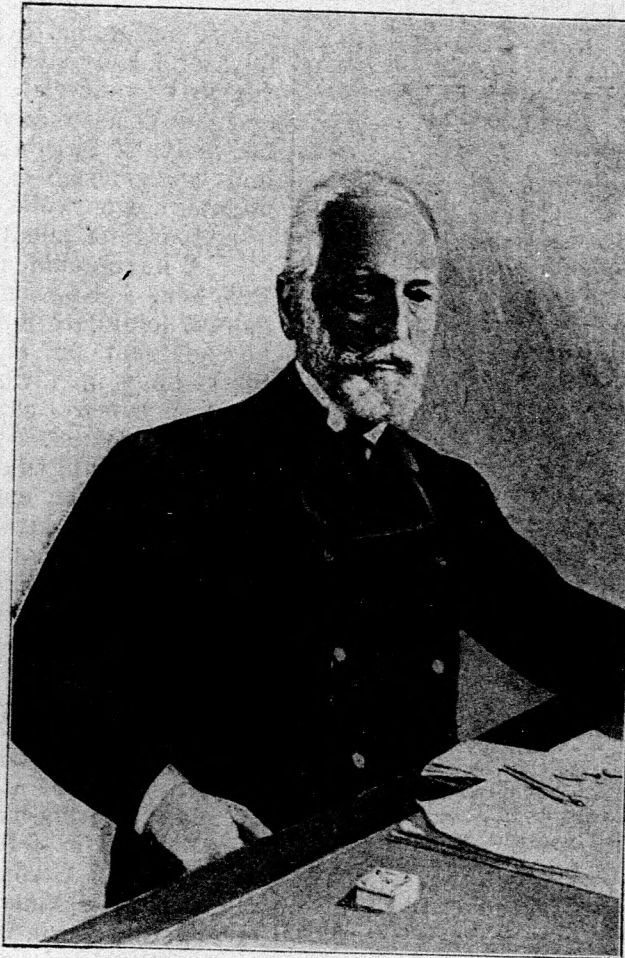
Gróf Károlyi Sándor a kongresszus elnöke, egyike Magyarország legáltalánosabban ismert és tisztelt főurainak, buzgó apostola a szövetség eszméjének, s Pest vármegye községi hitelszövetkezetei, — e téren hazánkban az elsők — az ő védszárnyai alatt jöttek létre. Időt s fáradságot nem kimélve munkálkodott a gazdasági egyesületek szövetségének ujjaalakításán s ha ez a szövetség létre jön, úgy bizonyynyal emlékezetében kell maradnia, hogy azt ugyiszólván gr. Károlyi Sándor mentette meg, mikor a kongresszus látsszólag kiegyenlíthetlen nézeteltéréseit néhány szavával harmóniába hozta.

Ifj. gróf Széchenyi Imre kongresszusi alelnök a mezőgazdasági érdekvépviseletet tárgyalta I. szakosztályban töltötte be az elnöki tisztet, meglehetősen nehéz körülmények között. De ez a feladat a tehetséges és munkás főurnak nem első próbája volt. A mai eszméket uraló közgazdasági kérdésekkel évek hosszú sora óta nagy beavatottsággal foglalkozik, tanulmányai és szónoklatai révén nevét nem egyszer hallottuk emlegetni, sőt már a III. országos gazdakongresszus nemzetközi bizottsága elnöki tisztével ruháztatfel s ugyancsak a III. országos gazdakongresszus megbízásából ő terjesztette elő az ez évi kongresszuson a nemzetk. gazdakongresszus főbb eredményeit is.

Szabó József, a kongresszus alelnöke, mint az erdélyi gazdasági egyesület elnöke szerzett kiváló érdemeket a társadalmi munkásság terén. Mint a tanácskozásokat hivatott s kitűnő vezetője a II. szakosztályban, az Ausztriával kötendő gazdasági egyezés tárgyalásánál elnökölt. A mindennapi munkálkodás nehé-

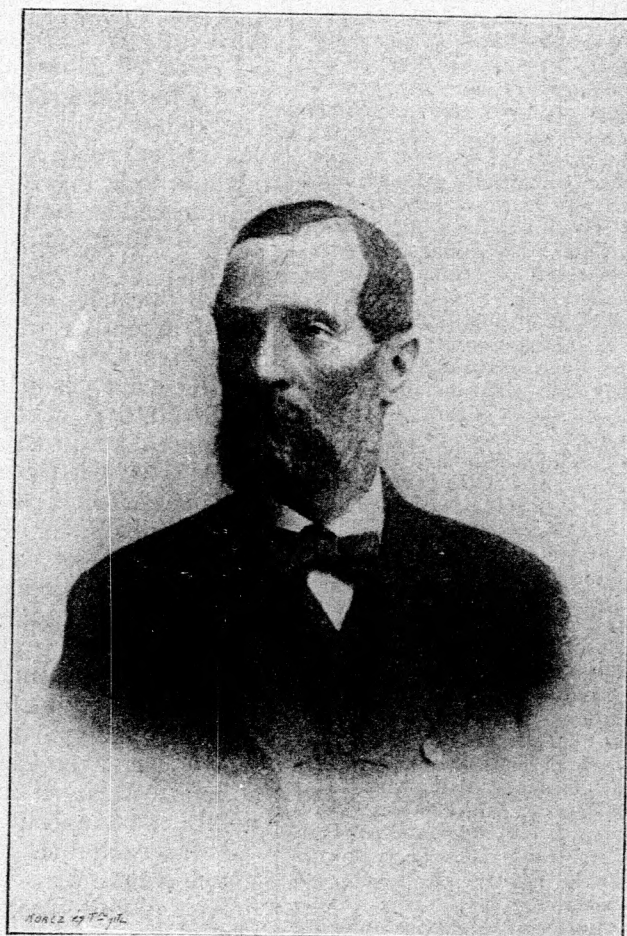
Rakovszky István
a IV. orsz. gazdakongresszus diszelnöke.

Gróf Károlyi Sándor
a IV. orsz. gazdakongresszus elnöke.

Gróf Széchenyi Imre
a IV. orsz. gazdakongresszus alelnökei.

Szabó József

emberbaráti jótékony intézménynek, a gazdaság előtt azonban főként az OMGE. kebelében kifejtett munkássága révén ismeretes. A IV. országos gazdakongresszus főtagyának: a szövetség alapszabálytervezetének fáradságos előkészítésében gróf Károlyi Sándorral együtt az oroszán részt vette ki.

emberbaráti jótékony intézménynek, a gazdaság előtt azonban főként az OMGE. kebelében kifejtett munkássága révén ismeretes. A IV. országos gazdakongresszus főtagyának: a szövetség alapszabálytervezetének fáradságos előkészítésében gróf Károlyi Sándorral együtt az oroszán részt vette ki.

alelnöke, mint az erdélyi gazdasági egyesület elnöke szerzett kiváló érdemeket a társadalmi munkásság terén. Mint a tanácskozásokat hivatott s kitűnő vezetője a II. szakosztályban, az Ausztriával kötendő gazdasági egyezés tárgyalásánál elnökölt.

A mindennapi munkálkodás nehé-

járatu ösvényén jutottak a IV. orsz. gazdakongresszus elnökei azokhoz a díszes tisztekhez, a melyeknél többet jelentő és szebb kitüntetések a gazdatársadalom legjobbjai számára sem osztogathat.

Vajha sok ilyen buzgó, lelkes és önzetlen harcosa lenne még a magyar agráriusoknak.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Tultermelés és éhínség.	1575
A IV. országos gazdakongresszus elnökei.	1583
Tárca. A szent kútnál. <i>Móra István.</i>	1576
Növénytermelés.	
Az árpatermelésről.	1576
Állattenyésztés.	
Foszforsavas mész nyújtása állatoknak.	1577
Két minutas ló.	1577
Gazdasági építész.	
Wangenheim-féle tőzegmoha-fedél.	1578
Ezredéves kiállítás.	
Malomipar az ezredéves kiállításon.	1579
Kertészet, Szőlőszet.	
A szőlő rigólozása.	1580
Irodalom.	1581
Levélzsekény.	1582
Vegyések.	1584
Kereskedelem, tőzsde.	1585
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szarvómarhavásár. — Ingtalanok árverései (200000 frt becsértéken feitt). —	1586
Szerkesztői üzenetek.	1586

Kinevezések. A földmivelségi miniszter *Mezey Gyula* gazdasági akadémiai rk. tanárt rendes tanárrá *Ujhelyi Imre* gazdasági tanintézeti tanárt gazdasági akadémiai rk. tanárrá nevezte ki és szolgálta tétel végett őket továbbra is a magyar-óvári gazdasági akadémiahoz osztotta be. — *Ferenczy Ferencz* és *Karl Rezső* gazdasági tanintézeti segédtanárokat, ideiglenes minőségben gazdasági tanintézeti rendes tanárokká; *Sztankovich János* állatorvosi akadémiai tanársegédet és *Koerfer István* ösztöndíjas gazdasági segédet, ideiglenes minőségben, gazdasági tanintézeti segédtanárokká nevezte ki és szolgálatára *Karl Rezső* tanárt a keszthelyi, *Ferenczy Ferencz* tanárt a debreczeni gazdasági tanintézethez, *Sztankovich János* segédtanárt a kassai és *Koerfer István* segédtanárt a kolosmonostori gazdasági tanintézethez osztotta be. — *Schuchka Richárd* gazdasági akadémiai intézőt, eddigi szolgálati viszonyainak és munkakörének érintetlen hagyása mellett, földmivelségi akadémiai intézővé nevezte ki. — A m. kir. állami ménésbirtokok és a gödöllői m. kir. koronauradalom gazdasági tisztviselőinek létszámában a földmivelségi miniszter *Deininger Imre* kir. tanácsos koronauradalmi igazgatót gazdasági igazgatóvá, *Petőcz László*, *Beöthy János* koronauradalmi ispánokat, *Török Elemér*, *Orsonich Sándor*, *Farkas Oszkár*, *Pálffy István* gazdasági segédek, *Marton István*, *Boda Jenő* koronauradalmi ispánokat, *Neogrády Árpád* koronauradalmi gazdasági segédet és *Jekelfalussy Aladár* koronauradalmi ispánt gazdasági intézőkké, *Szilágyi Gusztáv* koronauradalmi irodatiszt kincstári mérnököt, *Deutsch Ferencz* építész, *Szilágyi Elemér* és *Fényes Jenő* koronauradalmi gazdasági gyakornokokat és *Frindt László*, *Seidel István*, *Szikszay Elemér*, *Beniczky Béla*, *Faber Tódor*, *Molnár Iván* és *Staubesand Kurt* ösztöndíjas gazdasági gyakornokokat gazdasági segédeké nevezte ki. — *Németh András* intéző segédet ideiglenes minőségben gazdasági tanintézeti intézővé nevezte ki és szolgálatára a kolosmonostori gazdasági tanintézethez osztotta be. — Kinevezte továbbá *Rottler József* földmivelségi iskolai segédtanót, *Bodroghközy Zoltán* földmivelségi iskolai segédtanót és *Abonyi Károly* ösztöndíjas gazdasági tanintézeti segédet mezőgazdasági szaktanárokká. — *Fehrentheil Frigyes*, *Szemere Márton* és *Ludván Béla* ösztöndíjas gazdasági segédek földmivelségi iskolai segédtanókká, továbbá *Keller Gyula* és *Ráczó Imre* ösztöndíjas gazdasági segédek gazdasági tanintézeti intéző segédeké. Szolgálatára *Ráczó Imrét* a keszthelyi gazdasági tanintézethez osztotta be, a többiek pedig egyelőre eddigi állomáshelyükön maradnak.

A Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete f. évi november hó 5-én csütörtökön d. u. 3 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (IX., Lónyay-utca 7.) választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: A mult választmányi és közgyűlés jkvének bemutatása. Két hitelesítő tag kiküldése. Ügyészi és ügyvezetői jelentés. Tagok mozgalma. Jelentés a kongresszus lefolyásáról. Kérvények, folyamodványok. Folyó ügyek. Ugyancsak e napon d. u. 5 órakor igazgató-választmányi ülést tart az egyesület, melynek tárgysorozata a következő: A mult igazgatósági és közgyűlés jkvének bemutatása. Könyvelés és pénztár megvizsgálása. Igazgatói jelentés. Folyó ügyek.

A közbárány és marhavásár forgalma 1895-ben. A Közbárány és marhavásár forgalmát feltüntető mult évi kimutatás érdekes adatokat tár elénk. A kimutatásból kitűnik, hogy a főváros marhakereskedelme az 1895. évben tetemesen élénkebb volt az előbbeni éveknél. A marhavásárra felhajtott állatok száma ugyanis 481,000-ról 556,000-re emelkedett. Ezen emelkedés kiterjed a bikák és fejőstehenek kivételével mindannyi állatfajra, feltűnő módon borjúkra és bikákra, hol e többlet 28,000 illetve 23,000. Jelentékeny az emelkedés a kecskéknél, bárányoknál és vágóteheneknél is, t. i. 10,000, 8000 és 7000. Az ökröknél 2000, a bivalyoknál 400 a többlet. A fejősteheneknél ellenben 3000-nyi, a bikáknál 1000 darabnyi csökkenés mutatkozik. Ökrökben is jelentékeny a felhajtási többlet az előző évihez viszonyítva. A felhajtott marháknak nagyobb része vevőre talált s a felhajtott 556 ezer állatból 529 ezer, tehát 95% adatot el. Az egyes állatfajokat tekintve az eladásnak a felhajtáshoz való viszonya a következő: ökör felhajtott 122,547 darab, elkelt 112,076 db = 91%, bika 3862 db, elkelt 3694 = 95%. Fejőstehen felhajtott 9095 db, elkelt 8398 = 92%. Vágótehen 43,437 db, elkelt 40,749 = 94%. Borjúk, birkák, bárányoknál az eladási százalék nagyon kedvező. A közbárány forgalma a marhavásárra történt nagyobb mérvű felhajtás arányában szintén nagyobb emelkedést mutat 1895-ben az előbbi évekhez viszonyítva; a levágott állatok száma ugyanis 275 ezerről 319 ezerre emelkedett; az emelkedés a birkák kivételével kiterjed minden állatnemre s legnagyobb a bárányoknál és borjúknál, hol 9000, illetve 28,000 darabot tesz ki az emelkedés. Levágott az 1895. év folyamán 66,783 ökör, 2603 bivaly, 17,361 tehén, 133,698 borjú, 91,807 birka és bárány, összesen 319,445 darab állat. A kimutatás felsorolja ugyan a vágatásra került állatok számát, de a vágóigazgatóság feleslegesnek tartotta a Szerbiából hozott felhozott vágómarhák számát külön feltüntetni, pedig hát azt hiszszük, hogy a gazdasági közérdeket ez közelről érdekli. Ezért szükségesnek tartjuk a statisztikai hivatal által kiadott áruforgalmi kimutatások alapján összehasonlítás céljából a szerb marhahozatalt feltüntetni, a melyből tiszta képet alkothat magának mindenki azon óriási versenyéről, melyet a magyar tenyésztőknek a szerb marha behozatala okoz. Miután pedig a behozott szerb marha csaknem kivétel nélkül a budapesti közbárány kerül levágatás céljából, szembe állítjuk ezek számát a vágóhídon levágott állatok végösszegeivel. Ezek szerint levágott 1895-ben 66,783 darab ökör, ebből szerb 58,061 darab. Bivaly levágott összesen 2603 db, ebből szerb 441 db. Tehén levágott összesen 17,361, ebből Szerbiából származik 4600 db. Borjú levágott 133,698 db, ebből szerb 2978. Birka és bárány 91,807, ebből szerb 34,666 darab. E számok mérlegetése megadja a kulesot a nyomott szarvasmarhaárak okához, melyek átlagáról az alábbi kimutatás nyújt tájékozást.

Árjegyzések 1895-ben:

	legkisebb ár		legnagyobb ár		árjegyzések átlagai	átlagár
	ár	ár	ár	ár		
f o r i n t						
ökök	17-50	37	20-50	34-75	27-50	
bika	19-	38	22-50	34-25	28-	
tehen	18-	38	21-	33-75	27-50	
bivaly	15-	26	17-	22-75	20-	
borjú élő	17-	62	23-75	48-50	33-50	
borjú vágott	32-	92	46-	67-75	57-	
szerb ökök	16-	38-50	19-75	32-25	26-	

Hogy mi az oka annak, hogy ily veresenyárak mellett a hus mégis szerfelett drága a fővárosban, arról legközelebb részletesen fogunk szólni.

Sertésvész Ausztriában. Ausztriában a sertésvész ismét terjedőbe van, mert habár Tirol a mult héten vézmentes volt is, e jelenséget még sem lehet biztos garanciának venni arra nézve, hogy legközelebb nem-e tör ki ott ismét a sertésvész. Több tartományban a vész mindig erősebben lép fel. Legrosszabbak a viszonyok Galiciában. De nemcsak a fertőzött sertések száma emelkedett, hanem a vész területi kiterjedése is nagyobbodott. A fertőzött sertések száma Ausztriában jelenleg 11989, ebből beteg: 8262 db. Területileg pedig 3 kerületben és 79 udvarban szaporodott a fertőzött helyek száma. Jelenleg 88 kerület, 339 község és 3266 udvar fertőzött. Bukovina, Karinthia, Dalmácia, Salzburg, Vorarlberg és Tirol állítólag mentek a sertésvészről.

Az expressz-csomagok kézbesítése. Az expressz-csomagok kézbesítésének hiányai miatt évről-évre szaporodnak a panaszok. Igaz, hogy e panaszok nagyrésze alaptalan s csakis a közönség túlesigázott igényeiből erednek, előfordulnak azonban jogos panaszok is és ezek orvoslására a budapesti posta- és táviratigazgatóság, fontos rendeletet bocsátott ki, mely e hónap 21-én lépett életbe. E rendelet csak a budapesti hivatalokra szól, de tekintve, hogy az országban a helybeli hivataloknál adják fel a legtöbb csomagot üdvös kihatással lesz az egész országra. E rendelet értelmében az expressz-csomagokat a jelzett naptól kezdve a helybeli felvevő hivatalok mindjárt a felvétel alkalmával elküldítik a többi közönséges csomagoktól s a szerint, a mint a keleti vagy a nyugati pályaudvarokról induló mozgópóstatk vonalaira tartoznak, két részben külön csoportosítják.

A vaskapu-szabályozási munkálatok 1895. évi zárszámadása. Az aldunai vaskapu-szabályozási kiadásokról szóló az állami számvévszék által megvizsgált 1895. évi zárszámadás, valamint a kereskedelemügyi miniszternek arra vonatkozó indokolása szerint ezen munkálatokra 1895-ben összesen 3.508,191 forint 92 kr. állott rendelkezésre. Ezen összeg terhére kiadtak, még pedig: építésre 1.312,435 frt 91 krt, felügyeletre és kezelésre, valamint az ezekkel kapcsolatos kiadásokra tisztán 65,851 frt 15 krt, összesen 1.378,287 frt 6 krt; maradt tehát fenti hiteltől a munkálatok befejezésére 2.129,904 frt 86 kr. Az aldunai vaskapu-szabályozási munkálatokra az 1889. évtől kezdve az 1895. évig bezárolag 10.500,000 forint engedélyeztetett, ebből ugyanaz alatt az idő alatt kiadtak 8,370,095 frt 14 krt, úgy hogy a mult év végével fenmaradt hitelmaradvány, mint fenebb 2,129,904 frt 86 kr. A munkálatok 1895. évi előhaladásáról egy kimutatás nyújt tüzetes felvilágosítást, melyben egy a mult évben a vállalatnak végrehajtás végett átadott munkálatok, mint az ezekkel szemben általa tényleg foglalt munkák mennyisége és a hátralékban maradt munkák ki vannak tüntetve. Hátralék különösen a vizalatti sziklalazítási és kotrási munkálatoknál, nemkülönben a kőhányási és kőhányás kiegyenlítősi munkálatoknál volt.

Az hajók nem felelnek ahhoz kezdve német tonnánál fizetnek 60 fillérrel illeték emeltet. Ez adását társaság csakis a font st. mérsékl. kerülne van; nemcsak és vet megkezd mutatatt vólságát kitanak több els

arany, egy melyek

BÁ c. és

Buda Uradal

alkalmaz

negyedévr

A „Fü heti népla mal is bi

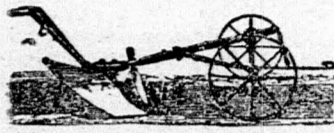
A férfi világot asszonyne olvasmány

A „Fü néplap, megérdem Előfizet 115-ut 2

KER (G) czég jeler N Ut nyos üzle által anny láskba föld nem

Az észak-keleti tengeri csatornán a hajók forgalma után beszédendő illetékek nem felelnek meg azon várakozásnak, melyet ahhoz fűztek, miért is szeptember 1-től kezdve jelentékeny módon leszállította a német kormány ezen illetékeket. A 800 tonnánál nagyobb hajók 20 fillért a 6-700 tonnások 30; a 4-600 tonnások 40 fillért fizetnek tonnánként; a 400 tonnán aluliak 60 fillért fizetnek. A téli időszak alatt ezen illeték a régi 25% helyett csak 10%-al emeltetik.

Ezer mérföldes vasuti jegyfüzetek kiadását határozta el egy nagyobb angol vasutársaság. A feltételek következők: A jegyek csak az első osztályra szólnak, áruk 5.5 font sterling, mi a rendes menetdíj 20%-os mérséklésének felel meg. Könyvalakban kerülnek kiadásra, melyben 1000 szelvény van; minden mérföldre egy. E jegyeket nemcsak a vevő, hanem ennek családtagjai és vendégei is használhatják. Az utazás megkezdése előtt a fűzet a pénztárnál előmutatandó, hol a beutazni szándékolt utatól függően megfelelő számú szelvényt szaktitanak ki belőle és ezek helyett egy vagy több első osztályú közönséges jegyet adnak ki.

Ajánlom a folyó év szeptember 21-én Mód-Mező-Vásárhelyen tartott ekeversenyen.

arany, ezüst és bronzéremmel díjazott egyetemes aczélekeimet,

melyek anyag kivitel s oleso araknál fogva az összes eddigi konkurencziát legyozni képesek.

BÄCHER RUDOLF,

cs. és kir. kizárólagos eke és talajmivelő eszközök gyára.

Budapest, Váci-körút 78. sz.

Uradalmak, földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek

alkalmazottaik, illetve a maguk részére **rendeljék meg,** a nép között **terjesszék** a

'Független Ujság'

mezőgazdasági és politikai képes hetilap

Előfizetési ára:

negyedévre 50 kr., — félévre 1 frt., — egész évre 2 frt

A „Független Ujság“ egyetlen képes mezőgazdasági heti néplap, a mely politikai és szépirodalmi tartalommal is bír.

A férfiaknak magyar nemzeti politikát, pontos hírt a világ dolgairól és oktatást a helyes mezőgazdaságról; — asszonynak, leánynak hasznos és szívmesésítő, mulató olvasmányt, gyermekeknek mesét, verset, játékokat közöl.

A „Független Ujság“ a leghasznosabb és legolcsóbb néplap, mely a nép barátainak és vezetőinek pártolását megérdemli.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz (Bpest, IX. ker. Csösti-ut 21.) küldendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.

Napi jelentés 1896. október 30.

Utolsó jelentésünk óta a készrúpiacra bizonyos üzletlenség mutatkozott: malmaink elővételek által annyira igénybe voltak véve, hogy újabb vásárlásokba nem akartak bocsátkozni és minthogy a külföld nem mutatott hajlamot az emelkedésre, sőt onnét

is hasonló jelenségekről hoztak hírt. Ezen okok az üzleti pangást hozták magukkal. Az árak nyomottabbak, azonban utolsó jelentésünk óta nem sokat változtak volt.

Malmaink ma mégis vásároltak valamit, Amerika 2 nap óta kis emelkedést jelentett és az idő esőre állt, mely tényezők kis vételkedvet támasztottak, elkelt körülbelül 20,000 mm. változatlan árak mellett.

Eladatott:

Tiszavidéki:	400 mm. 80 kg. á 8-—	frt 3 óra
	100 " 80 " " 7-95	" "
	200 " 80 " " 8-97 1/2	" "
	100 " 80 " " 7-95	" "
	100 " 79 " " 7-80	3 óra
	100 " 79 " " 7-92 1/2	" "
	400 " 79 " " 7-90	" "
	500 mm. 77 kg. á 7-80	" "
Pestvidéki:	100 " 80 " " 7-87 1/2	" "
	100 " 79 " " 7-87 1/2	" "
	100 " 78 " " 7-70	" "
	100 " 78 " " 7-75	" "
	100 " 77 " " 7-70	" "
Fehérmegyei:	2500 " 75 " " 7-50	" "
Szerbiai:	3500 " 77 " " 7-10	" "

Készrosz változatlan, jobb fajták 6-60 frt Pesti paritással és ab itt kelt el.

Árpa csak jobb fajtákban kelt némi vételkedvet míg silányabbak majdnem eladhatlanok, hántolási célra 4-4-30 frtig ab itt adatik el.

Tengeri üzletelen, helyben 4-4-10 frtig adatik el itt-ott waggonrakomány szerint.

Zab, csak finom minőségek találunk vevőre, 5-60-70 frt Pesti paritása ár mellett.

Határidősziárdanindultak, magasabb newyorki jegyzésekre, később azonban az irányzat ellanyhult. Új repce szilárd, daczára, hogy az új vetésről általában jó hírek érkezenek, e cikket inkább az olaj magasabb ára tartja.

Következő kötések történetek:

	Kötetett.	Déli zárlat
Tavaszi buza . . .	7-88-7-84	7-85-86
Őszi buza . . .	—	—
Tavaszi rozs . . .	6-79-6-76	6-77-78
Őszi rozs . . .	—	—
Tavaszi zab . . .	5-96-5-93	5-93-95
Őszi zab . . .	5-76	5-76-77
Új tengeri . . .	4-24-4-19	4-19-20
Új repce . . .	11-25	11-20-30

Mütrágyák. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek“ részére.)

A mütrágyaüzlet a lefolyt héten az őszi évszak előrehaladottságának megfelelő határok között mozgott.

Áraink: Thomassalak teljes kocsirakományokban 18-20% 80% ciztrátold. foszforavartalommal mmként 2-80-3-40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforavartalommal kilópercentenként 23-25 kr., mi 3-70-4-10 frtnyi mmzásánkénti árnak felel meg.

Chilisalétrom 15% légenyavartalommal a szállítási idő szerint mmként 12-12-25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káliartalommal métermázánként 11-50-12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0-50-1-10 forint.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.

E héten a szeszüzletben szilárdabb irányzat uralkodott és a szeszárak 25 krral drágábban zárltak. Az üzletmenet a vidéken volt élénkebb és mint-hogy rendelések meglehetősen érkeztek, úgy az irányzat is megszilárdult. Nagyobb tételekben kelt el élesztőszesz 51-25-51-50 frton azonnali szállításra, finomított szesz 51-51-25 frton.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz azonnali szállításra 14 frton kelt el és 25 krral drágábban későbbre. Erdélyi állomásokhoz szállítva üzlet nem létesült.

Galíciából kontingens nyersszeszt azonnali szállításra 13.50-13.75 frton ajánlottak, de üzlet a magas ár folytán nem létesült.

Morvaországól exkontingens finomított szeszt 10.60-10.70 frton zárltak ottani állomásokhoz tartályokban szállítva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14-50-14.75 frt.

Bécsi jegyzés 15.—15.20 frt kontingens nyersszeszt.

Prágai jegyzés 50.75-51.— adózott burgonyaszeszt.

Vidéki szeszgyárak közül: Barcs, Losonc 25 krral drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.—51.50 frt, élesztőszesz 51.50-51.75 frt, nyersszesz adózva 50.25-50.75 frt, nyersszesz adózatlan 12.—12.50 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt.

Kontingens nyersszesz —————.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetéssel mellett értendők.

Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. 1896. év október 30-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése.

Halvásár a haltéren. A fővámteri, Ferenc József-rakparti és haltéri piacra — helybeli halász és halkereskedő által 60 q és vidéki kocson 16 q, összesen 76 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázánként 1-2 frttal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át nagy élő 100-120, nem élő 70-80, közep nagy élő 60-75, nem élő 40-50, apró élő 20-30, nem élő 8-16 frtig.

Vad. Hozatott a fővámterre vaspályán 200 db, hajón 100 db, kocsin 200 db, gyalogosok által 150 db, összesen 650 db; a forgalom élénk volt. Nyul 80-150, Vadlud 80-120, Vadréce 40-60, Fácány —, Szalonka erdei —, Fogoly 50-70, Fűrj —, Fenyőmadár — kr.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 10060 db, hajón kb 6000 db, — kocsin kb. 5600 db, helybeli árusoktól kb. 4000 darab, összesen kb. 25600 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 120-130, csirke 65-125, (idei kiv. —), kappan hizott 140-170, kappan sovány 100-130, réce hizott —, (idei —) lud öreg h — lud (liba) új hiz. 400-700, új lud sovány 300-380, öreg —, pulyka hizott idei 350-400, sovány. 300-350, gyöngytyuk 100-120, galamb peccenyének 40-60 krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1300 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke idei 70-130, kappan hizott 160-200, sovány 120-140 réce hizott 180-200, sovány lud 120-140, hizott lud 450-600, sovány 300-350, pulyka hizott — sovány 300-350 krig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi, helybeli és vidéki árusok által kb. 3000 db: forgalom élénk. Árak: Jérece 80-100, csirke 35-70, kappan hizott 100-180, réce hizott 90-100. réce félkővér 70-80, lud (liba) hizott 200-300, lud liba félkővér 200-220 pulyka, hizott 200-300, pulyka félkővér 160-180, Galamb —, ludmáj hizott 20-100 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 2000 db, kocsin 3360 db, gyalgárusok 600 db, helybeli árusok 1900 db, összesen 7860 db baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 120-170, csirke 60-120, idei —, hizott kappan 160-180, sovány 130-140, hizott réce 200-300, sovány réce 130-150, hizott lud (liba) 450-700, sovány lud 300-340, hizott pulyka 300-340, sovány pulyka 200-240, gyöngytyuk —, galamb peccenyének — krig.

Tojás. Hozatott a fővámterre vasp. kb. 400,000 db, hajón kb. 20000 darab, kocsin kb. 30,000 db helybeli árusoktól 40000 db, összesen kb. 130,000 db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 3500-3700 kr., 100 db 260-300 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) — k., 210 db — kr, 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 14000 drb, kocsin — drtt, gyalogárusok 6000 drb, helyb. árusok 23000 darab. összesen 43,000 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 220-275 40 krért 15-17 drb, 1 láda 1440 drb 2800-3600, meszes tojás 1 db 2 1/2-3 100 —, 40 krért 16-17 db, 1 láda 1440 drb — krig.

Zöldség. Hozatott a Ferenc József-rakpartra vasp. 800 q, hajón 2000 q, kocsin 400 q, helyb. árusok kb. 1500 q, össz. kb. 4700 q vegyes zöldség. A vásár és Nagy. árak sárgarépa 100 k. 30-500, 1 q —, zeller 100 db 80-150, karalábé 100 db 50-80, vöröshagyma 100 db 30-180, 1 q 300-350, fokhagyma 100 f. 400-1200, 1 q 700-1000, fehérrépa 100 darab 180-226 fejeskáposzta 1 q 60-300 krajczárig, vörösrépa 100 darab 60-100 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 180-600, kelkáposzta 100 db 60-80, vöröskáposzta 100 db 350-300, fejes saláta 100 db 80-140, kötött-saláta 100 db —, burg. belföldi 1 q 180-220, külföldi —, fekete retek 100 db 70-120, hónapos retek 100 csomó —, Ugorka s. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöldpaprika 100 db 10-60, tök 100 db 500-800, paradicsom 1 kg. 80-250, zöldbab 1 l. 8-12, zöldborsó 1 kg. — zöldborsó fejtett l. — krig. Zöldtengeri 100 cső 80-100 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekben szek. kb. 1560 q, gyalog és helyb. árusok által 340 q, vasp. — q, összesen mintegy 19000 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 50-100, új 1 q 140-160, fejeskáposzta 100 db 120-350, vöröskáposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db —, 1 putony 35-40, fejes saláta 100 db 70-80, kötött saláta 100 db —, ugorka savanyitani való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöld paprika 100 db 8-50, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, 1 zsák 60-120, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 350 q, gyalogárusoktól 50 kb. q, helybeli árusoktól kb. 200 q, össz. 600 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 60-80, 1 q 180-210 fejes káposzta 100 db 300-600, vörös káposzta 100 db 200-400, kelkáposzta 100 db 80-120 paradicsom 100 db 80-120, 1 puttony 50-80, fejessaláta 100 db 80-120, költősaláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, savanyított 100 db 100-110, zöld paprika 100 db 8-20, zöldbb hüvelyes 1 kg. 6-6, zöldbb hüvelyes zsák 60-70, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejlett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a **Ferencz-József-rakparti** piacra vaspályán kb. 1800 q, hajón kb. 100 q. kocsin — q, helybeli árusok által kb. 500 q, összesen kb. 2400 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. **Nagybani árak:** Fajalma 1 q 1400-2600, köz. alma 1 q 500-1200, fajkörte 1 q 1400-2600, közönséges körte 1 q 700-1400, köz. dió 1 q 1200-2400, szilva magvaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q füge 1 kg. 19-17, mogoró 1 q 2600-2700, gesztenye belföldi q 1000-1100, gesztenye olasz 1 q 1900-2000, citrom 1 láda 280-350, őszibarack 100 db —, szőlő közönséges 1 q 1500-2400, szőlő csemege 1 kg. 260-3500 krig, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, sárga faj 100 db —, dinnye sárga közönséges 100 db — frt.

Az **újvásártéri** piacra felhozott a szokott községekkel vaspályán kb. 20 q kocsin kb. 12 q, gyalog és helybeli árusok 70 q, összesen 102 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db —, 1 kg. 20-30, 1 db 3-5, közönséges alma 100 db 40-180, 1 kg. 6-12, 1 db 1/2-2, köz. alma 1 put. —, körte, fajt 100 db 140-400, körte faj 1 kg. 20-25, körte faj 1 db 3-5, szőlő csemege 1 kg. 30-45, szőlő köz. 1 kg. 16-20 kr, dinnye görög, nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, dinnye görög kicsiny 1 db 4-10, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 40-50, szőlő közönséges kg. 26-30 krajczárig.

A **Hunyady-téri** piacra felhozott a szokott községekkel vasp. 10 q, kocsin 5 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 20 q, összesen kb. 35 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 20-30, 1 db 3-6, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10-15, 1 db 1-2 kr, körte faj 100 db —, körte faj 1 kg. 28-40, körte faj 2-4, őszibarack 100 db —, dinnye, görög nagy 100 db —, dinnye gör., 1 db —, dinnye, görög, kicsiny 1 db —, dinnye görög, 100 db —, dinnye görög kicsiny, 1 db —, dinnye sárgafaj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye, sárga köz. 100 db —, dinnye, sárga, köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 40-60, szőlő közönséges 1 kg. 20-28 kr.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. október 30. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekkel 108 szekér réti széna 175 szekér muhar, 47 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 12 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 210-282, muhar új 220-250, zsupszalma 180-200, alomszalma 125-160, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár luczerna — sarju 200-240, szalmaszecska 200-220, új széna —, zabosbüköny —. Összes kocsiszám 369 súly 292.800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896 október hó 29-én. (A budapesti közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 315 drb, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 12 db, közép 65 db, alárendelt 12 drb. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 172 drb, bonyhádi 8 drb, tarka ökör 45 drb, tenyészbika — drb, fehér hizlalni való — db, üsző — db, jármosbivaly — db, hizlalni való 36 db.

A fejőstehénvásáron a magángazdák akkai majdnem teljesen üresen álltak, a bizományosoknál pedig tömve voltak prima minőségű tehennel. A vásár ennél fogva az első helyen gyorsan folyt le, az utóbbi helyen azonban vontatott irányzatú lett. A gazdasági mahavásár igen lassu lefolyásban nyert lebonyolódást. Az egyes vevők közül említhetők: Maka Máté Kis-Márton 6, Tusák M. Laczháza 10, Robicsék J. Duka 10, Edelstein A. Czinkota 8 db fejőstehén. Gr. Benyovszky R. Tengelicze 21, dr. Salgó Gyoma 56 db bekötni való ökör.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör 220-290, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlalni való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör —, tarka bekötni való ökör 24-2575 frtig páronkint. Fejőstehenekért

és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka, kevert származású tehén 75-165, bonyhádi tehén 120-190 frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. október hó 29-én. (A budapesti közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3338 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 499 drb magyar és tarka ökör, 399 drb magyar és tarka tehén, 2027 drb szerbiai ökör, — drb boszniai ökör, 271 drb szerbiai tehén, 72 drb bika és 70 db bivaly.

Minőség szerint: 185 drb elsőrendű hizott bika, 2743 drb középminőségű bika és 410 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. A mai vágómarhavásárra 3338 nagy marhat hajtottak. A vásár lefolyása előreláthatólag vontatott volt, mivel vidékiek is kevesebben jelentek meg a vásáron. Az árak általában változatlanul maradtak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 27-50-32, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25-27-24, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20-24-24, jobb minőségű magyar tehén 27-33-50 frtig, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 19-26-26, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 26-30-30, kivételesen 32, szerbiai ökör középminőségű 18-25-25, szerbiai ökör alárendelt minőségű 18-25, szerbiai bika 19-31-31, szerbiai bivaly 16-18-18- kivételesen — frtig métermázsánkint élőszulban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. okt. 29. A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár közép. Felhajtott össz. 526 drb. Eladott 212 drb Jobb minőségű lovakból hátsó 8 db, eladott 2 db 120-180 frtért, könnyebb kocsi (jukker stb.) 6 db, eladott 1 db 120-200 frtért, nehezebb kocsi (hintós) 26 db, eladott 11 db 100-140 frtért, igas kocsi (nehéz nyugoti faj) 65 drb, eladott 17 drb 60-95 frtért, ponyva 7 db, eladott 2 db, 22-55 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 100 db, eladott 28 db 50-72 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 150 db, eladott 50 db, 25-45 frtért; alárendelt minőségű lovakból 169 db, eladott 101 db, 10-20 frtért. Bécsi vágóra vásárolt 40 db, — frt, az állatkert és kutyák részére vásárolt 3 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett 1 db.

Kőbányai sertésvásár 1896. okt. 30. (Első magy. sertéshizláló-részv. társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha. **Heti átlagárak:** Magyar válogatot 320-380 kg. nehéz — kr, 280-300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kg.ontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb — kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klgr. életszulyonon és 40% engedmény szokásos. **Eleség-árak:** Tengeri új 450-— frt, árpa 530 frt Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** október hó 23. maradt 5791 drb. **Felhajtás:** belföldről 290 drb, Szerbiából 2368 drb, Romániából — darab, egyéb államokból 2658 db. Összesen 8449 db. **Főösszeg** — db. Állomány és felhajtás együtt — darab. **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1038 darab, belföldre Bpest környékére 261 db, Bécsbe 122 db. Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 611 db. Német birodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 25 drb, összesen 2057 drb. Maradt állomány 6392 drb. A részv. szállásokban 5783 db van elhelyezve. Az egészségi és transzportállásokban maradt 4702 db, **Felhajtás:** Szerbiából 2369 darab, romániából — drb, összesen 7071 drb. **Elhajtás:** 2004 db, maradt állomány 5067 drb és pedig — drb szerb és — drb román. Az egészségi szemlénél jan. 1-től máig 105 drb a fogyasztás alól kivonott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Budapesti szörömarhavásár. Okt. hó 29-én A székesfővárosi közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 368 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 129 drb növendék élő borju, — drb élő bárány; 41 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, 45 drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — db élő kecske.

A borjuvásár vontatott lefolyású volt. Árak a következők. Élő borjuk: belföldi —23 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 40-49 frtig, kivételesen — frtig sulyra, növendék borju 13-34 frtig, kivételesen — frtig drbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 54-68, tiroli — frtig, galicziai 60-64 frtig, növendék borju — frtig dbonkint, bárány — frtig, bécsi 64-70 frtig sulyra Élő bárány — forintig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 3	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Rády Mihályné	39987
Nov. 4	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Veres Lászlóné	28123
Nov. 4	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Szathmáry Lajos	119451
Nov. 9	D-Szerdahelyi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Darnai R. Darnai József	22833
Nov. 11	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Cséke Lajosné	38178
Nov. 16	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gross Bernát	30500
Nov. 16	Gy.-fehérvári kir. tvszék	Tartaria közs.-ház	Barcsay Miklós	32000
Nov. 20	Edelényi kir. járásbiróság	a tkvi hatóság	gr. Kun Istvánné	21156
Nov. 25	Szentesi kir. járásbiróság	a tkvi hatóság	özv. Horváth Jánosné és tsa.	429010
Decz. 16	Kecskeméti kir. tvszék	telekvi helyiség	Kovács Antal	21900
97. Jan. 28	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Nagy Balázs	24000

Szerkesztői üzenetek.

K. G. urnak. P. Andacs. Hogyan adjunk mi feleletet, mikor nem tudjuk 1. hogy milyen koczaról van szó; 2. szaporafajta-e és kétszer malacoztatik-e vagy nem; 3. miféle takarmányt kap s mennyi annak ott helyben az értéke; 4. jár-e legelőt, makkot; 5. a kocsát is az uraság adja, vagy csak a tartást; 6. meddig ad, ha ad a szaporulatnak eleséget; 7. szabad-e hizlalnia is és mily fokig? Sziveskedjék körültekintően megírni az összes adatokat, melyek a számítás alapjául szolgálhatnak, mert azok ismerése nélkül nem adhatunk érdemlegesen feleletet.

Z. J. Apcz. A levélben küldött rovar teljesen szétzuzott állapotban érkezett meg, úgy hogy azt meghatározni teljes lehetetlen. Sziveskedjék a kártétevő rovarokból néhányat valami kis dobozban beküldeni, a melyben azokat sértetlen állapotban érkezhetnek meg, mely esetben a kívánt felvilágosítást megfogjuk adni.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbarátságos felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím: **Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat BUDAPESTEN.**

Czímre ügyelni tessenek!

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.
Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltetebbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlat terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Magy. kir. államvasutak.
31.172/III. szám.

Üzletvezetőség Zágráb.

Pályázat.

A m. kir. államvasutak Dombóvár állomásán f. é. december hó 31-évi megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel újabb nyilvános pályázat nyílatik.

A bérlet 3 (három) évre köttetik é. p. 1897. január hó 1-től 1899. december 31-éig terjedő időre.

Ezen bérlettel jár a vendéglős részére egy négyszobából álló lakás, 1 közös előszoba, 2 konyha, 1 éléskamra, 1 tálaló szoba, 1 pincze és 1 padlás.

A bérletre vonatkozó és okmányokkal, valamint 150 ft bánatpénz vagy állami letétekre alkalmas értékpapír letételéről szóló pénztári elismervénnyel felszerelt zárt ajánlatok a magy. kir. államvasutak — zágrábi üzletvezetősége I. osztályánál legkésőbb f. é. november hó 18-án déli 12 óráig benyújtandók.

Később beérkező vagy a bánatpénz letétele nélküli ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A bánatpénz a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál, vagy személyesen, vagy posta útján, de minden esetre az ajánlattól elkülönítve helyezendő letétbe.

A zárt ajánlat szembevetendő módon a vetkező felirattal látandó el: „Ajánlat a dombóvári pályaudvari vendéglő bérletére.”

Bérbeadó üzletvezetőség fenntartják magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül a felajánlott bérre tetszés szerint szabadon választhasson.

A bérlet bővebbi feltételeiről a zágrábi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyújt kívánatra felvilágosítást.

Zágráb, 1896. évi október hó 18-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

A Zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kénsav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **superfoszfátot, répa-, szőlő- és árpátrágyát Thomasalaklisztet, chilisalétromot, kénsavas ammóniakot és minden egyéb műtrágyát** szavatolt tartalommal.

Fölvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint a központi iroda
BUDAPEST. IV., Bécsi-utcza 5. sz.

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legjutányosabban szállítunk,
Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utcza 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

A balaton-almádi-i első amerikai szőlőtelepen nagymennyiségű gyökeres fásojtvány, továbbá feltétlenül fajtisza Rupestris Monticola, Solonis, Riparia Portalis és Selecta sima és gyökeres vessző kerül eladásra. Ugyanott talajok mérszartalmának megvizsgálása pontosan eszközöltetik. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál a tulajdonos:

Suly László,

takarékpénztári pénztárnok Veszprémben. 1772

Tenyészsértés eladás.

A herczeg Sulkowski J. M. pankotai jó hírnevű tenyésztéséből 1 1/2 éves fehér szőrű vérszentes immunis

tenyészkanok kaphatók.

Írásbeli megkeresésre bővebb felvilágosítással szolgál.

1907

Herczeg Sulkowski J. M.

urad. felügyelősége Pankotán.

KÖSZÉN

összes gazdasági, ipari és házi
célokra

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott ostrai Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száraitására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

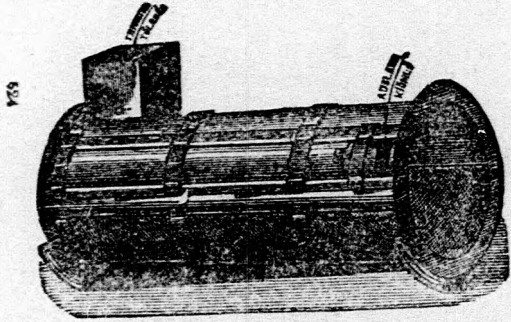
köszén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet közzén-osztályának vezérképviselője.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. löhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal na-
gyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknél.
Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban
GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V. Külső váci-ut 46. sz.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

áruházi-berendezési
és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek
kivánatra
bérmentesen
küldetnek.

Valódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Krö-
czer László urtól személyesen jóváhagyott minőség-
ben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főüzlet:

Fióközlét:

VII/2, Stiftgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10 sz.

Sürgőnyezim: GUMMISCHMEIDLER.

Egy kilogramm ára frt 10.40.

Vincenz Oblack

cs. és kir. udvari szállító

Grác (Stájerország).

Első és legnagyobb eredeti
stájer vadász-, hölgy és
tourista szövet külön-
legesség és kiviteli üzlet.

A minőség, választék, színvalódi-
ság és olcsóság tekintetében utol-
érhetlen.

Minták ingyen és bérmentve.

1889

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

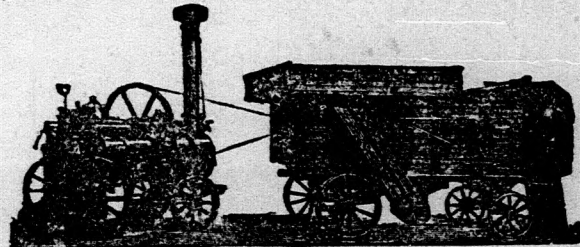
Hirdetés.

Sándor József B.-Diószegi szőlőbirtokos

elad saját szőlőterméséből

 új bort,

100 hectolitert jutányos áron, elad még 60.000
darab gyökerező fásajtót külön fajokban és
gyökerező Ripária és sima vesszőket, ojtás és ül-
tetés alá, hozzá nemes galyakat, elad 10.000 db.
zöldajtót simát, fehér és vörös bort termő,
direktermő amerikai fajokat többféleket, az
árakat levélbeli megkeresésre megmondja vagy
árjegyzéket küld. 1933

Gőzcseplő-készletek.

saját gyártmány legkitűnőbb kivitelben 4 lóerőig, a ma-
gyar gazdasági viszonyokkal alaposan megegyező.
Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

Lanz Henrik cégétől Manheimből.

Németország elismert legnagyobb és legjelentékenyebb
gyára gőzmozgony és gőzcseplőgépekben,
legkülönfelebb nagyságban, valamint önmű-
ködő etetővel és anélkül határozottan előnybe részesülő
gépeivel.

Fővilágosítással, tanácsokkal, képes árjegyzékekkel, kedvező
fizetési feltételekkel készségesen szolgál:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépgyára, vas- és ércöntődéje

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Alapított 1866.

Szolid képviselősegek mindenhol felállítanak.

Most jelent meg

„Köztelek Zsebnaptár“

1897-dik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.

az Orsz. Magy. Gazd. Egylet titkárai.

A „ZSEBNAPTÁR“

praktikus új beosztással, gazdag tartalommal s terjedelmes

könyvviteli részzel és jegyzékuaplóval jelenik meg.

Posta díj 10 kr.

Előfizetési ára 1 frt 20 kr.

Bolti ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.
RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,
FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

Ajánlja elismert hírű: 1148
szabadalm. „**PERFECTA**” merítő korongos sorvetőgépeit.
Sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult „**ZALA DRILL**” (szabad. Simplex) sorvetőgépeit.

Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacuklyókkal vannak ellátva. — Felülmulhatlan egyetemes és kétvasu aczélekeit és az egytetemes ekékhez való felszerelvényeit, valamint összes talajmívelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.

A gépek bármikor megtekintetők az ezredéves kiállításán (9. csoport gépcasarnok) és helybeli raktár-helyiségben.

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Magyar királyi államvasutak.
135137/C. II. szám.

Hirdetmény.

Dijszabási I. rész az egyrészt Románia, másrészt Ausztria-Magyarországot és Németországot közlő áruforgalom részére.

(Mindennemű töltényeknek a kizárása a közvetlen forgalomból).

Mindennemű töltényeknek a Romániával való közvetlen forgalomból való kizárására vonatkozólag közzétett határozmány nem f. é. október 1-én, hanem csak november 15-én lép hatályba.

Budapest, 1896. október 13-án.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részleges vasúti igazgatóságok nevében is.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Minden fajta
erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, javor, bükk, fehérjuharszifa, nyírfa főlgy- és akáczfákat csipke és bodzafacsemetéket ajánl a tavaszi telepítésre **Guts-verwaltung Borowna** posta **Bochnia**, Galiczia. Árjegyzék kívánatra bérmentve. Az erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven.

1522

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
„Istvánbelki immunis” homoktalaju
szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres Riparia sauvage alanyra készített ojtványok.	Madeleine Ang. ... 700 db ezre 16 frt.
Chasselas blanc 3150 db száza 12 frt.	Muscat Ottonel... 300 " " 20 "
" Rouge 400 " " 12 "	" Alexand. blanc 120 " " 20 "
" blanc Croqu. 650 " " 12 "	" Saumur ... 70 " " 20 "
Furmint ... 300 " " 12 "	" Rozca ... 50 " " 20 "
Nemes Kadarka 130 " " 12 "	Kanadai ... 130 " " 16 "
Olasz Rizling ... 550 " " 12 "	Nemes-Kadarka ... 120 " " 16 "
Nagy-Burgundi ... 300 " " 12 "	Piros bakar ... 50 " " 20 "
Mézes-fehér ... 200 " " 12 "	Vetelini piros ... 150 " " 16 "
Tramini piros ... 225 " " 12 "	Delambre ... 150 " " 16 "
	Ezerjő ... 50 " " 16 "
	Damaskusi ... 60 " " 20 "
	Furmint ... 70 " " 16 "
	Luisiane ... 60 " " 16 "
Gyökeres vesszők.	
Olasz Rizling ... 18000 db ezre 16 frt.	Amerikai vesszők.
Nagy Burgundi... 5000 " " 16 "	Othello ... 100 " " 16 "
Tramini piros ... 3250 " " 16 "	Jaquez ... 300 " " 16 "

Megrendelések az
Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához
Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás **őszszel** vagy **tavaszzal** történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasúti szállítástért ezenként 1 frt számítottatik.
IGAZGATÓ.

Haszonbérbeadó birtok.

Özvegy báró Apor Károlynénak Maros-Torda vármegye Csejé községéhez tartozó, a szőlők, erdők és kert kivételével, **800-900 holdat kitevő tagosított tófalvi birtoka**

1897. évi márczius hó 1-étől kezdve haszonbérbe kiadó 1914

Ertekezhetni lehet a tulajdonosnővel Marosvásárhelytt.

Magyar kir. államvasutak. 118071/96. C.V. sz.

Hirdetmény.

(Gabona és örlemények soronkivüli továbbítása).

A m. kir. államvasutak igazgatóságától azon értesítést vettük, miszerint felsőbb helyen nyert engedély alapján gabona és örlemények az előző években követt eljárásnak és a kereskedők e részbeni kívánságuk megfelelően folyó évben és további intézkedésig a következő sorrendben rakatnak a kocsiába, illetve szállítatnak el, u. m.: első sorban a Fiuméba, másodsorban a külföldre és az osztrák tartományokba és azután a belöldi állomásokra rendelték.

Budapest, 1896. szept. hó 5.

Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik).

Kukoricza-morzsolók

kézi- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták, Konkolyozók (trierők) kézi kezelésre való

1905 **Széna- és szalmasajtók** fekvően vagy kocsira szerelve.

Takarmány-füllesztők, Szállítható 1-karék-főzőstők takarmány stb. részére zománcz bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül.

Szecekaravágók.

Répa és burgonyavágók, darálók.

„AGRICOLA” sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül.

Egy-, két-, és több vasu ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA cs. és kir. kiz. szab. gépgyárában
BECS, II/1. Taborstrasse 76.
Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételnek.

Elsőrendű
vető-, nyeles- és fürtös-makkot,
kedvelt **Száva-vidéki terményt szállít** gondosan válogatott minőségben 85-90 százalékig jótállással a csiraképeségért. 1917

Weiss Ferencz Sziszek, Horvátország.

Kitünő

szecekaravágó- és répavágó-gépeimet,

biztonsági járgányaimat
és legjobb rendszerű

„REFORM” takarmány-pároló készülékeimet

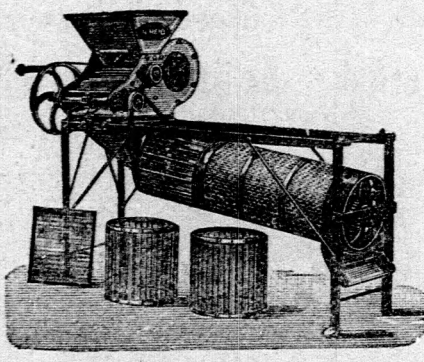
valamint **eredeti minőségű**
Sack ekéket

és más egyéb talajmívelési eszközöket és gépeket van szerencsém a t. gazda-közönségnek ajánlani. Abrás árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU
Budapest, Váci-körut 52.

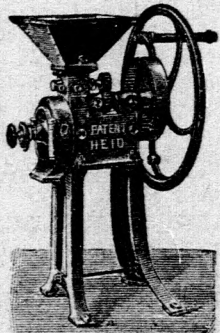

Cs. és kir. szab. trieur és perforirozó gyár.
NICOLAUS HEID
Stockerau-Wien.

Trieurök s szortirozó gépek
minden gabonanem tisztításához.
Különleges trieurök, lencse, borsó, bab, rejtze, lenmag, köles stb.-hez szab.
lyukasztott lemezekkel.

25%-al nagyobb munkaképesség, kifogástalan tisztítás, egészséges (magvak) szemek vesztesége nélkül.

Lóhere trieurök, a lóherének minden idegen és kártékony keveréktől való megtisztításához.

Excelsior daráló-malmok,
HEID szabadalma, rozs, árpa, zab, tengeri, bab stb. zuzása és őrléséhez, kézi és erőhajtással.
Nagyon könnyű kezelés, nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély kopás.

60 első díj!

Prospectusok ingyen és bérmentve.

1640

Kwizda-féle Restitutionsfluid

cs. és k. kir. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal frt 1.40 o. é. több mint 30 év óta udvari istállóiban valamint katonai és polgári nagyobb istállóiban is. használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá fizomódások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

I. Főraktár:
Kwizda Ferencz János
Cs. és k. oszt.-magy. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerárban, Korneuburg, Bécs mellett.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani
szavatolt tisztaságu
(a csehországi Thomasművekből eredő)
a legmagasabb díjakkal kitüntetett
Thomasfoszfátlisztet
szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatásu az összes gabonaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatástanak tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árjajlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője
a magyar korona országainak területén
KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34.

Knuth Károly
mérnök és gyáros.
GYÁR ÉS IRODA:
BUDAPEST,
VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését, czező készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-ösövek raktáron.

26875. sz./I. 1896.

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak üzletvezetősége a vonalai részére az 1897. esetleg az 1898 és az 1899-dik években szükséges pályafentartási fák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükséges mennyiség megközelítőleg a következő:

- 1140 m³ erdei fenyőfa deszka,
- 160 „ jegenye fenyőfa deszka,
- 890 „ luczfenyő deszka,
- 170 „ tölgyfa deszka,
- 60 „ szélmentszelen jegenyefa deszka,
- 3600 „ faragott puhafa 12-0 m. h.-ig,
- 540 „ faragott erdei fenyőfa,
- 1190 „ faragott puhafa 12-0 m. h. felül,
- 3500 „ faragott tölgyfa 7-0 m. h.-ig,
- 230 „ faragott tölgyfa 12-0 m. h.-ig,
- 8700 darab kerítés sűrítési lécz tölgyfából,
- 8000 m. vágott lécz puhafából,
- 250 darab kerítési oszlop puhafából,
- 3070 „ kerítési oszlop tölgyfából,
- 600 „ táviráda oszlop,
- 53 m³ erdei fenyőfa palló,
- 37 „ jegenye fenyőfa palló,
- 35 „ luczfenyőfa palló,
- 3 „ szélmentszelen jegenyefa palló,
- 29 „ szurkos fenyőfa palló,
- 103 „ tölgyfa palló,
- 2 „ vörös fenyőfa palló,
- 22 „ puhafa rud,
- 3870 m. kerítési rud tölgyfából,
- 2800 „ szélkerítési rud puhafából,
- 14 m³ tölgy szálfá,
- 11 „ puha szálfá,
- 40 darab puha széldeszka,
- 355000 „ fedő szindely,

A tényleg szállítandó fáknek pontos mennyisége és mérete szállítóval legkésőbb folyó évi november hó 25-ig fog közöltetni.

A fanyeműek 1897. évi április hó végeig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy a tényleges megrendelés alkalmával fenti, csak tájékozással szolgáló mennyiségnél 30%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen.

Az ajánlatok folyó évi november hó 16-án déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség általános osztályánál, a bantálpénz pedig 1896. évi november hó 14-én déli 12 óráig teendő le a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A részletes feltételek, az 1897. évre szükséges fák méretjegyzéke és az ajánlati minta az üzletvezetőségnél és a kereskedelmi- és iparkamaráknál megtekinthetők s a szegedi üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak.

Az általános szállítási és a pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek az üzletvezetőségnél szintén megtekinthetők, illetve a megállapított áron igazgatóságunk budapesti nyomtatványtáránál megszerezhetők.

Szeged, 1896. október hóban.

Az üzletvezetőség.

„Gloria“ vihar-lámpa
petroleum égetésre 5^{1/2} szabadgővvel, üvegytínder nélkül,
felülmul minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izléses lámpa, kemény színezett bádögöböl van készítve, mindenütt forrasztva és ékelve; a vihar és ütődési biztonságát a felette könnyű kezelés adja meg, hogy egyedül s a legbiztosabb, leghasználhatóbb lámpának van elismerve, miért is az érdeklődők szíves figyelmébe ajánlom. Magassága a fogó nélkül 32 cm. □ 41-
méről, rácszattal együtt 18 cm. Körülbéli 16 óráig ég, ez idő alatt felemészt 220 gramm petroleumot. **Ára darabonként 2 frt 30 kr. Csomagolással és bérmentes küldéssel 2 frt 95 kr. 2 db. egy postaszállítvány, csomagolással és bérmentes küldéssel 5 frt 30 kr. Szétküldés rövidség kedvéért UTÁNVÉT mellett.**

Arjegyék ingyen es bérmentve.
Megrendelést idejekorán kérek.
ALEXANDER BÁLINT,
Wien, III.3, Salesianergasse 8/I.

„Gloria“ viharlámpám mindenütt a legjobb eredményt érte el, és állandó használatban van, a m. kir. Állami uradalomnál Mezőhegyesen (50 db.), Uradalmi felügyelőségénél Kis-Szállás (14 db.), Jállos Géza gazdasága Gyál (1 db.), Czukorgyár, Petőháza-gyár (12 db.), Czukorgyár Bótfalu (10 db.) stb. 767

Magyar kenderből készült,
és legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,
ajánl a
BLEIER és WEISZ,
kötélgyári cég Budapest.
Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy féle házban
Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**
Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörlők, ruhaszáritó kötelek,**
halhálók,
kézitáskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-kőcz** stb. a legjutányosabb eredeti gyári árakon.
Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

130496/96. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1897. évben összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló **üres hordókat eladni óhajtván,** erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy 3730 darab	kátrányos és egyéb tisztátlan hordó,
11800	tiszta kőolajos (petroleum) hordó,
7750	repce éő és kenőolajos hordó,
12860	ásványkenő olajos hordó,
2400	skinolajos hordó és
7800	gázolajos hordó.

A fent kitértett mennyiségek — a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak részéről semminemű kötelezettség nem vállaltatik — nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek, ennél fogva köteles leendő a vevő az 1897. évben minden egyes hordónból tényleg összegyűlő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységárak mellett átvenni.

Az év folyamán összegyűlő hordók esetéről-esetre, a december hó végéig összegyűlő hordók pedig a reá következő hónap 25-ig fognak a gyűjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kikötetik, hogy az ajánlatban világosan kitértendő, hogy a felajánlott egységárak és bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden, bár sérült alkatrészei, úgy mint dongái, fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötetik továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e feltét hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmennyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 129381/91. sz. alatt fennálló általános feltételeit kötelezőnek ismeri el, melyek 15 kr-ával a nyomtatványtárlót megszerezhetők s melyek 15 kros magy. kir. bélyegjeggyel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 15 kr. és 10 kr. postaköltség beküldése ellenében kívánatra postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e célra rendelt és anyag és leltárbeszerzési szakosztályunkban ingyen kapható úrlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatban az ajánlati ár számmal és belével, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javításoknak és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhívtnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 50 kros magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 130496/96. számhoz” — 1896. november hó 3-ának déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz., II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 50%-a az 1896. év november hó 2-án déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz, vagy aláírt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körülmény között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson, továbbá, hogy a mennyiben ennek ellenkezője az ajánlaton ki nem kötött volna, tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni s végre, hogy a cél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1896. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

Thost Ottó-féle
rostély-öntőde
Paris, Zwickau 1/2 Szent-Pétervár.

Vezérképviselő Budapesten:
KÜHNEL ADOLF
mérnök
Wesselényi-utca 36. földszint.
1448

Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti.
Füstemesztő tüzelés, nagy szénmegtakarítás, a legnagyobb tartósság.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

63130. szám.
II. 2. 896.

Buza-eladási hirdetés.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokon mintegy 20254 q őszi buza kerül

folyó évi november hó 3-án

zárt ajánlati tárgyalás útján eladásra.

Az eladásra kijelölt buzahalmok, a mezőhegyesi ménesbirtok magtáraiban a minták, valamint a részletes eladási feltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgató urnál, mint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál tekinthetők meg.

Ajánlatok az egyes halmokra külön-külön is tehetők.

Kelt Budapesten, 1896. október 15-én.

Földmívelésügyi miniszter.

1876

C. SCHLICKEYSEN, BERLIN.
TÉGLA, AGYAGCSÓ, FEDÉLCSERÉP, TŐZEG, HABARCS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU ÉS ÉRCBRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

Gyár i Mosonban **Kühne E.** **Főraktár: Budapest,**
(alakult 1856.) **gazdasági gépgyára** VI., Váci-körút 57a. sz.

ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre

takarmány-kamra berendezéseit
a legjutányosabb árban.

Tervezetek kívánatra készítettnek.

Takarmány füllesztők,
(Ventzky szabadalma)
melyek kitérésége, gyors működése és könnyű kezelhetősége felől számos magyar gazda bizonyítványa rendelkezésre áll;

továbbá: **szecskavágók, répavágók, morzsolók, darálók, czirokcséplők, arankarosták, Sack-rendszere egyes, ketős és hármás ekék, rosták, (szelelő magtárrosta 33 frt), konkolyválasztók** stb.

Hadviger-féle legjobb acél kazalvágó kések!

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A
mezőgazdaságról
 és
mezőrendőrségről
 szóló 1894. évi XII. törvénycikk,
 a végrehajtására vonatkozó
miniszeri rendelet,
 magyarázatokkal ei-
 látva, egy füzetben.
 Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár
 nagy negyedalak, 36 ív terjedelemben.
 Tartalmazza az összes
gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok,
uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek,
erdészek
pontos és legmegbízhatóbb czimeit.
 Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos
 megjelölésével benfoglaltatik,
a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.
Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása
 és
hizlalása
 gazdák és hizlalók hasz-
 nálatára.
 Irta:
K. Ruffy Pál
 uradalmi főtiszt.
 Ára portómentes küldéssel
1 frt 10 kr.

A
mesterséges borok
készítésének
 forgalomba hozatalának
 tilalmáról szóló
Törvény.
 Magyar- és jegyzetekkel el-
 látta: **Dr. Lónyay Ferencz.**
 Ára **80 kr.**

Igen érdekes regények leszállított áron:
NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.
AZ ERDÉSZ UR FIA. Irta: Theurriet André. Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.
BELLA. Irta: Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
MI A SZERELEM? Arab regény, írta: F. Marion Crawford. fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.
EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta: Conan Doyle, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.
A MALOM TÖRTÉNETE. Irta: Sudermann. Ára: portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.
ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta: Mathers Helén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
BONDA MIKLÓS. Irta: Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-cikk alapján összeállított:
I.
Káté községi mező- és hegyőrök számára.
 Ára portómentes küldéssel 20 kr.
II.
Káté az uradalmi csőszök számára.
 Ára portómentes küldéssel 20 kr.
 Összeállította: **dr. BALKAY BÉLA.**
 Mindkettő csinoszsebkönyvalaku keménytablába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

Árverési hirdetmény.

A bábolnai magyar királyi állami ménesbirtok **tisztavéri simmenthali tehenészetéből** származó:

20 darab számfeletti előhasi üsző és 12 darab tenyészbika

lesz folyó évi november hó 5-én délután 1 órakor a kis-bábolnai majorban megtartandó **nyilvános árverésen** a legtöbbet ígérőnek **eladva.**

Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani az Acsi (magy. áll. v.) és a nagy-igmándi (d. v.) vasut állomásokon.

Az eladásra kerülő tenyészállatok pontos leírása kívánatra megküldetik.

Posta és távirda-állomás: Bábolna pusztá.
 Bábolna, 1896. október hó 10-én.

A bábolnai m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

1874 (Utánnomás nem díjaztatik.)

Takarmányozó-kamrák

teljes berendezését, járgány vagy gőzhajtásra, elvállalják és legolcsóbb költséggel, valamint tervrajzzal díjmentesen szolgálnak:

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST,

Váci-körut 60. szám.

Nagy választéku árjegyzék **szecska- és répvágógépek, darálók, egyes- és kettős-malomjáratok, takarmányfülesztők, olajpogácsatorók, kukoriczamorzsolók** és az **összes gazdasági gépekről** kívánatra ingyen és bérmentve.

Különlegesség: Teljes gőz-eséplőgarnitúrák és Compound-gőzmozgonyok 100 lóerőig rendkívül kedvezményes árak és fizetési-, valamint jótállási feltételek mellett.

Hirde-
 szó 2
 Felk-
 kik va-
 detésr-
 ajánl-
 eredet-
 keljen-
 hivata-
 get no
 Bet-
 Egy-
 tetik e-
 ben r-
 len jel-
 datisz-
 repa-
 és tejj-
 han tö-
 eredm-
 ajánla-
 tatni.
 szere-
 másol-
 nem a-
 báró-
 urhoz
 6. Az-
 elfogla-
 Nag-
 dalom-
 segéd-
 tanít-
 keresz-
 kik má-
 korlat-
 gazdas-
 tasok,
 latokk-
 ványok
 6496.
 és Vo-
 (tsa) D-
 Egy-
 ságba-
 tés, sz-
 veléss-
 szorga-
 tai em-
 gazdas-
 gezte.
 gyanár-
 Czim-
 ban.
 Aul-
 resteti-
 szárm-
 tanít-
 ember-
 ségben
 s bir-
 nak a-
 hez" u-
 dött b-
 nem a-
 Gaz-
 3000 k-
 vezeté-
 kellő e-
 több é-
 lása, r-
 den ág-
 dohán-
 melésh-
 tésben
 Bizony-
 felszer-
 berger-
 dájába-
 utca-
 alatt k-
 Ail-
 Egy-
 tiszt. k-
 ágábar-
 gal bir-
 ködött
 magya-
 nyelve
 évi gy-
 bizony-
 kezik
 ságot
 elfoga-
 mondj

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., fellüő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélblyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Felkérletnek mindazok, kik valamely jellegűs hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mő beküldjenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Betöltendő állás.

Egy uradalomba kerestetik egy minden tekintetben megbízható feddhetlen jellemű **elsőrangú gazdaszt**, a ki a földmívelés, répa termesztés, hizlalás és tejgazdaság minden ágában tökéletesen jártas és eredményes működéséről ajánlatokat képes előmutatni. Folyamodványok felszerelve bizonyítványok másolatával, melyek vissza nem adatnak, küldendők: **báró Braunecker Lamorál urhoz Budapest. IX., Pipa-u. 6.** Az állás január 1-én elfoglalható. 1885

Nagyobb hirneves uradalomhoz két **gazdasági segéd kerestetik**. Gazdasági tanintézetet végzett nőtlen keresztény fiatal emberek, kik már néhány évi gyakorlattal bírnak és egy gazdasz. számvitelben jártasok, bizonyítvány másolatokkal ellátott folyamodványokat küldjék **M. P. 6496.** jellegével **Haasenstein és Vogler**-hez (Jaulus és sa) **Dorotya-u. 9.** 1890

Egy 500 holdas gazdaszgba marha és juh tenyésztés, szőlő és gyümölcs műveléssel, egy lelkismeretes, szorgalmas és szerény fiatal ember, a ki valamelyik gazdasági tanintézetet véggezte, **gyakornok (irnok)** gyanant rögtön felvétetik. Czim a lap kiadóhivatalában. 1888

Alulirt gazdaszgba kerestetik egy jó családból származó s legalább is gazdasz. tanintézetet végzett fiatal ember, gazdasz. segéd minőségben, ki a tót nyelvet s birja. Pályázók forduljanak a **„Névedé bérnökseghhez”** u. p. **Verebely**. Beküldött bizonyítványok vissza nem adatnak. 1920

Gazdaszt kerestetik egy 3000 holdas birtok önálló vezetésére. Megkivántatik kellő elméleti képesség és több évi gyakorlat igazolása, növénytermelés minden ágában, többek között dohány és csukorrépa termesztésben különös jártasság. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatok Goldberger A. V. hirdetési irodájába Budapest, Váci-utca 9. **„Sopron”** czim alatt küldendők. 1940

Állást keresők.

Egy gyakorlott gazdaszt, ki a gazdasz minden ágában tökéletes jártassággal bír, már önállóan működött, 27 éves, nőtlen, a magyar, német, tót, román nyelvet teljesen birja, 10 évi gyakorlata után kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik esetleg kisebb gazdaszgot önálló kezelésre is elfogad. A czimet megmondja a kiadóhivatal. 1923

Kulcsárnői vagy házvezetőnői állást keres, a háztartás minden ágazatában rendkívüli jártassággal bíró intelligens fiatal hölgy. Szives megkeresések **„Szerény”** jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretik. 1700/a

Irnok állást keres egy debreczeni gazdaszi intézetet jó sikerrel végzett, katonai kötelességének eleget tett fiatal keresztény ember, ki nagyobb gazdaszban nőtt fel, magyar és német nyelvet szóban és írásban birja. Állást azonnal elfoglalhatja. Szives ajánlatok **K. A. alatt Vésző**, Békésmegyébe kéretnek. 1899

Ispáni állást keres, 26 éves, izr. fiatal ember szerény feltételek alatt. Szives megkeresések **„Gazdalkodó”** jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1701/b

Segédtszti állást keres egy földmives iskolát végzett fiatal ember, ki a gazdasz körüli teendőiben valamint az egyszerű és kettős könyvvitelben jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban. 1902

Gazdasági főtiszt legjobb korban, 18 év óta vezetője nagyobb gazdaszgnak, helyét változtatni óhajta. Czim a kiadóhivatalban. 1886

Praktikus schweiczeros, ki már sok éven át tehén- és szelben működik, jó bizonyítványokkal bír, a jelenlegi tehénészet felhagyása folytán állást keres 1897. január 1-től. Czim a kiadóhivatalban. 1875

Elméletileg és gyakorlatilag képzett 28 éves, keresztény vallású gazdasz, keres jó referencia mellett ispáni állást. Birja a magyar, német és tót nyelvet. Czim a kiadóhivatalban **Cs. D.** jegy alatt. 1900

Szentimrei m. kir. földmives-iskolát kitűnő sikerrel végzett ev. református vallású 18 éves egyén, nagyobb belterjesen kezelt gazdaszgba óhajtaná menni mint **gyakornok** mielőbbi belépésre, esekély fizetés mellett. Czim a kiadóhivatalban. 1926

Megbízható, esetleg kaució képes nőtlen gazdasz, öt évi gyakorlattal január elsején állását változtatni óhajtaná. Szives ajánlatok a feltételek s fizetés megjelölésével **„Segédtszti”** czimen kéretnek a kiadóhivatalba. 1904

Egy jó családból származó fiatal ember, a ki iskolát a debreczeni m. kir. földmives iskolában jó sikerrel végezte a katonai kötelességének a magyar, német, tót, román nyelvet teljesen birja, 10 évi gyakorlata után kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik mint ellenőr avagy segédtsztnak. Pár évi gyakorlatáról jó bizonyítványokkal rendelkezik. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 1934

Gazdaszt állást keres egy kitűnő bizonyítványok és kiváló referenciákkal bíró ügyes, nőtlen, román, kath. vallású, nőtlen 39 éves s a gazdalkodás minden ágában teljesen jártas, a gazdaszi számfeltés, kettős könyvelések s az irodai munkák, a belső egy a külső gazdaszi teendők ellátásában elméleti s gyakorlati teljes képzettség, jó írással, nyelvismeretekkel és kellő intelligenciával **biró gazdaszt**, a ki az említettekben kívül a régi egy az amerikai szőlőkultúra, szász és zöldség, szőlőültetés, pinceszkezelés és az állatoknak a ragályos betegségek elleni védelmét és sikeresen kezeli uradalom vagy nagyobb birtokban **szerény feltételek mellett titkár, pénztárnok, számvizsgáló, mezőgazdaszt** vagy **szőlőkezelőt** szonali belépésre alkalmaztatni kíván. Szives megkeresések **„R”** jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1922

Egy nagyobb uradalomban levő fiatal, nős, iskolázott magtáros, január 1-jére magtárosi, kulcsári vagy hasonló állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1897

Gazdaszt, 28 éves, izr. 11 évi gyakorlattal, két éven át egy belterjes gazdasz kezelőtisztje volt, jelenleg mint ispán van alkalmazva, dohánytermelés és a gazdasz többi ágában, valamint az állattenyésztés és hizlalásban jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, oly állást óhajt, hol szorgalma, megbízhatósága és szakképzettsége által jövőjét biztosíthatná, esetleg nősülhetne is. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 1935

Gazdaszi segédtszti, ki jó bizonyítványokkal bír f. év november 1-ére állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1927

Földmives iskolát jó sikerrel végzett egyén, ki 8 hónapig nagyobb gazdaszban mint segéd alkalmazva; állásáról is jó bizonyítványokkal bír, állást keres szerény igényekkel. Czim a kiadóhivatalban. 1916

Locomobil kezelő gépész, ki szakmájában teljesen jártas s jó bizonyítványokkal bír, gazdaszban vagy malomban állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1928

Nős, kiscsaládu kertész, állást keres január 1-re, konyha, gyümölcs és magkerteszetet érti. Czim a kiadóhivatalban. 1936

Okleveles gazdaszt, 26 éves, ki több évi önálló gyakorlattal és igen jó bizonyítványokkal bír, azonnali belépésre állomást keres. Czime a kiadóhivatalban. 1937

Legelső rendű referenciákkal és cautióval rendelkező intelligens nőtlen 27 éves fiatal ember, ki a magyar, német és román nyelvet szó- és írásban tökéletesen birja, tartalékos hadnagy, kellő szakképzettség, üzleti jártasság és a gazdasz terén 11 éves tapasztalattal, évi 10000 frtos haszonbérletének átadása folytán nagyobb birtok tulajdon vagy bérlet önálló kezelését, akár részreadásra is, óhajta átvenni esetleg társadalmi állásának és szakképzettségének megfelelő foglalkozást is elfogad. Bővebb tudakozódások vagy ajánlatok a javadalomazás esetleg jövedelem megjelölésével a kiadóhivatalnál megtudható czimre kéretnek. 1938

Állatok.

Vadászatra jól betanított 2 drb nagyobb fajta vadásztaszkótt vagy kisebb fajta kopokát kerese megvételre. Ajánlatok **Králik Istvánnak** küldendők **Vojtek** Temesmegye. 1915

Emdeni keresztészülibak, szépen kifejlődött fehér tollúak, 200 drb., párja 5 frtért eladó **Véges Sándorné** u. p. **Tisza-Szily**. 1921

Eladó állatok.

Pinzgauer igás lovak

(4 éves, kocsiha betanítva)

Simmenthali bikák

(1-2 éves tiszta vérű)

Simmenthali üszők

(1-2 éves tiszta vérű)

Magyar faj üszők

(1-2-3 éves tiszta vérű)

Magyar faj bikák

(2 éves tiszta vérű)

Bivalytinók

(3-4 éves)

Bivalyüszők

(1-2-3 éves)

Felvilágosítást ad az **Uraddalmi igazgatóság Lengyel-től**, Somogy-megye. 1825

Megvételre kerestetik 25-30 hrb. **Algauer faj, fiatal tehén** vagy **előhasú üsző**, esetleg **bika** is. Ajánlatok, bővebb leírás, és az ár meghatározásával, **B. B. G.** alatt a kiadóhivatalhoz czimzendők. 1930

Tiszta-vérű Berni bika az O. m. g. e. által törzkönyveztve, 16 hónapos kitűnő hágó, ritka szép példány eladó. Ára 250 frt. **Náray Géza, Vadász, Arad-megye**. 1908

Két darab 12/4 éves, tiszta (ország. törzkönyvezett) herni bika eladó. **Kralovszky Kálmán Kis-Jenő**, Arad-m. 1903

Vegyesek.

Báró Harkányi Frigyes úr abonyi gazdaszában 200 mért. mázsa lónak való **murok répa** eladó. Közlebbit Budapesten **Andrássy-ut 4. sz. a.** 1932

Törleszt. kölcsön földbirtokokra

Legnagyobb kölcsön a valódi becserék alapján 20-60 év közt időre készpénzben. **Birtokok felmondhat birtokos, pénztézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tölkei törlesztik. Lebonyolítás 14 nap alatt.**

Semmi előleges költözés. Minden felvilágosítás díj-talan. Beküldendő csak a telekrajzi kivonat, kataszterív. Konvertálás bélyeg-40 illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Diófák.

Eladok papiros héjú dióról termelt, egyszer átültetett csemetékét, dus gyökerzettel, a vasuti állomásra szállítva; 2 méter magas 60 kr., 2 1/2 méter magas 70 kr.; 50 drb. vételnél 50% árengedmény. Megrendelhetők **Gedeon Lajos** tulajdonosnál Miskolcz. 1901

Tej eladás

a **Therézváci** uradalom Csemerniczai pusztáján, felőrá a **Bares-Pákrázi** vasut Virovitica állomástól, évi **40-50 ezer liter tej** eladó az istállóban átadva. Közlebbit a **Csemerniczai kasznárságnál**, posta **Therézvácz** megtudható. 1887

A **báró Radvánszki család pomázi** amerikai telepén, a **fajtisztaság jótállása** mellett, következő **gyökeres és sima** vesszők eladók:

Gyökeres Jaquez
 „ Herbeszont
 „ Cuningham
 „ Noah
 „ Luisiana
 „ Elvira
 „ Clinton
 „ Jork Mad.
 „ Senasqua
 „ Rip. Selec.
 „ Othello
 Sima Rip. Portalis } 15 frt.
 „ Vitis Solonis }
 „ Vialla }
 „ Rip. Selecta } 8 frt.
 „ Othello }

Ezrenként elcsomagolva s a vasutra feladva. A többi fentebbi fajból sima vessző 5 forint. 1892

Bérlét. Horvátországban 2400 m. holdas bérlét családi viszonyok miatt átadó összes felszereléssel és készletekkel együtt. A bérlét még nyolcz évig tart, áll 1766 h. szántó, 426 h. rét és 226 h. legelőből; a vasutállomás vagy 3/4 órára van. Esetleg társbérő is elfogadatik a ki tőkével és tevékenységével hozzájárulna. Czim a kiadóhivatalban. 1919

Répa-kiemelő villák.

Répa-vágó hálók és kősek, répa felrakó villák és répa-szelet horgok, trágya villák és horgok, kavics és kerti gereblyék az őszi kikerítés kie. éléséhez való eszköz, mindennemű közönséges kumetszer-szám eszközök, talicskák, kovák.

csolt vaspol, acél rajol ékek, különböző vaskék acél szelekek, és különösen szabadalmazott új, tisztán acézből készült izületes boronák kaphatók 1857

Gustav Mödiger gazdaszi eszközök gyárában **Marchegg, Alsó-Ausztria.**

Eladó magnum bonum burgonya mintegy 250 q szép egészséges. **Sáta**, (Borsodm.) **Kilián Gyulánál**. 1894

Íjabb **Szék Péter** faiskolájában **Tisza Igaron** kaphatók diszfák, bokrok, kenyőfák. Argyezvek kívánatra megküldetik. 1918

Haltozás.

A **Salzburgi gazdaszi egyesület** i. központi haltenyésztő intézete egy mint minden évben a f. év december havában is szétküld tenyésztésre alkalmas legjobb fajtájú **haltozásokat** gondos csomagolás mellett és pedig:

Fatai pisztráng tojást 3 frt.
 Favi pisztráng tojást 2 „
 Favi lazac 2 „
 Korostojást 4 „
 Lazac tojást 4 „
 1000 darabunkat a salzburgi vasuti állomástól.
 5000 dbon aluli megrendelésnél 10% csomagolási költség számítatik. **Fiatallak, kikeit pisztrángok és lazacok** februárban 1000 dbonkint 6 frtjával ad. **Hintersee** eladásra kerülnek. 1906

Bérlét azonnal átadandó 800 katasztr. hold szántó 200 katasztr. hold rét és legelő elégséges, gazdaszi épületek, kényelmes bérőlak, állami országút mellett, 1/2 óra távolság egy a déli mint az államvasut állomástól, kitűnő buza, repeze, árpa és répa talaj. Takarmány ugy szalma készlet, őszi vetésekkel, tavaszi vetésre vetőmag 3 negydedre cseléd deputátum a leltárban átadandó, mely a bérlét lejáratá után természetben visszaállítandó. **Bérlét** tartalma 15 év, kedvező feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 1893

A kinek megbízható üzleti vagy gazdaszi szemelyzetre szüksége van; birtokot, házat vagy üzletet venni vagy eladni szándékozik, bizalommal forduljon a **Hatós. enged. és bejegyzett budapesti keresked. és gazdaszi közvetítő ügynökséghoz**, 1873 **VII., Károly-körút 9.**

A fönök uraknak ingyenes szemelyzet-közvetítés.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50.

Budapest-Kelenföld, a vasutállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzek szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

ALAPITTATOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

es. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárú gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb kivitelben jutányos árakon. Előírással nyergeszerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló, 4 kiló 1 pléhszelencében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelencében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vizmentes hőrkénőcs vadászeszmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ
Pata és Bőr Ápolószer
4 Kilo tiszta súly bérmentesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECSXV/2

A legújabb szabad.
széna- és szalmanyeső „Rapid“
széna és szalmának levágásához a kazalokból az által különbözik főképp az eddig használt eszközöktől, hogy **könnyen, gyorsan és tisztán dolgozik.**

Minden, bármely gyenge munkás által is könnyen kezelhető **tiszta vágásokat** szolgáltat, mi a kazalokat az időjárás viszontagságai ellen különösen megvédi.

Ára csomagolással helyben Budapesten 10 forint.
Kimerítő árlapok ingyen és bérmentve.

FRIEDLAENDER JÓZSEF

gazdasági gépgyára 1896
BUDAPEST, KEREPESI-UT 17. SZ.

Gépolajat,
u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat stb.
SZALONNÁT,
Fertőtlenítő szereket,
u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsót, esudasót stb.

KRAMER LIPÓT,

Telefon. Sürgőnyczim: „CERES“ Budapest.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,
zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,
műtrágyát.
Olasz szaponárát, tisztán vastag gyökerekből örölve.

Luczernát, lóherét, fűmagvakat,
minden célra és minden egyéb gazdasági cikket és **vetőmagot**
a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben szállít:

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10 sz. Telefon.

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítására és termőképessé tételére
kitűnőnek bizonyult az 4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az

EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR

KRAMER J.,
BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

138675/C.V.

Hirdetmény.

Új zónarendszerű személy díjzabás életbeléptetése a szil-lőrincz-slatina-nasiczi h. é. vasuton.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a szil-lőrincz-slatina-nasiczi h. é. vasuton 1897. január hó 1-től kezdve új zónarendszerű személy és podgyász díjzabás lép életbe, melyben menedjüket az I. osztályban általában fel-emeltették, a II. és III. osztályban ellenben több viszonylatban némileg leszállították. Ezen díjzabás, melylyel az 1895. december hó 23-án életbeléptett hason díjzabás érvényen kívül helyezték, a m. kir. államvasutak díjzabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható.
Budapest, 1896 október 20-án.

Az igazgatóság.
(Utánnymot nem díjaztatik.)

MELOCCO PÉTER

BUDAPEST
VI. Dévai utca 21.

Műanyag-cementgyár és betonipari vállalat.
Cementcsövek minden nagyságban.

Előre megrendelés nélkül is szállítunk, a díjzabás ingyen és bérmentve.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).

Az ország
Egész év

AZ OM

az Ország
Igazgató
kedden d.

- Főtá
1. A
tatása.
2. Je
küldése.
3. U
4. T
választás
5. F
osztása.
6. F
hogy ő F
gresszus h
másul vet
7. A
bályzatána
8. Az
toztatása
sületek al
kiküldött
nak megv

az Ország
mely 1896
órákor fog

- Tárgy
1. El
2. K
tésére 2 ta
3. Ig
egyesület

M
A szöve
títés gazd
cikkek b
termények
III. Hitelm
Tűz
közvetítés
Sürgöny
Mezőgazd
Hivata
Árúrakt
M. A. V.